

Analiza financijskih izvješća na primjeru brodarskih poduzeća u Republici Hrvatskoj

Horvatić Žugec, Tea

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:482305>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

TEA HORVATIĆ - ŽUGEČ

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
NA PRIMJERU BRODARSKIH PODUZEĆA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

Završni rad

Pula, 2022.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

TEA HORVATIĆ - ŽUGEC

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
NA PRIMJERU BRODARSKIH PODUZEĆA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

Završni rad

JMBAG: 0303032905, redoviti student

Studijski smjer: Financijski management

Kolegij: Revizija i analiza poslovanja

Mentor: Prof. dr. sc. Robert Zenzerović

Pula, 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Tea Horvatić - Žugec, kandidat za prvostupnika ekonomije, smjera financijski menadžment, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____ 2022. godine

IZJAVA o korištenju autorskog djela

Ja, **TEA HORVATIĆ - ŽUGEC**, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU BRODARSKIH PODUZEĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ**“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ 2022. godine

Potpis

Sadržaj

1.UVOD.....	1
1.1. Problem i predmet istraživanja	1
1.2. Cilj i svrha rada.....	1
1.3. Struktura rada.....	1
1.4. Metode rada	2
2. POJAM I ZNAČAJ ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	2
2.1. Ciljevi financijskog izvještavanja.....	3
2.2. Korisnici financijskih izvještaja	3
3. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI.....	4
3.1. Bilanca (Izveštaj o financijskom položaju).....	6
3.2. Račun dobiti i gubitka.....	7
3.3. Izveštaj o novčanim tokovima.....	9
3.4. Izveštaj o promjenama kapitala (vlasničke glavnice).....	11
3.5. Bilješke uz financijske izvještaje	12
4 .TEHNIKE I POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	12
4.1. Horizontalna analiza.....	13
4.2. Vertikalna analiza	13
4.3. Analiza putem financijskih pokazatelja	13
5. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH BRODARSKIH PODUZEĆA POMOĆU HORIZONTALNE I VERTIKALNE ANALIZE	15
5.1. Poslovni profili odabranih brodarskih poduzeća u Hrvatskoj	15
5.2. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva A.....	16
5.2. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva B.....	22
5.3. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva C.....	30
5.4. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva D.....	34
5.5. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva E.....	35

5.6. Analiza zbirnih financijskih izvještaja prijevoznika u teretnom brodskom prijevozu	40
6. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH BRODARSKIH PODUZEĆA POMOĆU POKAZATELJA	46
6.1. Pokazatelji likvidnosti	46
6.2. Pokazatelji zaduženosti	54
6.3. Pokazatelji profitabilnosti	66
6.4. Pokazatelji likvidnosti na razini sektora	73
6.5. Pokazatelji zaduženosti na razini sektora	75
6.6. Pokazatelji profitabilnosti na razini sektora	77
7. ZAKLJUČAK	79
LITERATURA	81
POPIS SLIKA	84
POPIS TABLICA	84
SAŽETAK	86
SUMMARY	87

1.UVOD

Provedba analize financijskih izvještaja od izrazitog je značaja za prikaz objektivnih i vjerodostojnih informacija o poslovanju poduzeća. To je osobito važno za potencijalne investitore, ali i za menadžment poduzeća koji pravodobnim uočavanjem negativnih tendencija određenih stavki unutar samih izvještaja, iste može pravovremeno korigirati.

Analize se provode kako bi se procijenilo financijsko stanje i uspješnost određenog poduzeća te procijenila njegova poslovna sposobnost. Interne analize trebaju pomoći menadžmentu da spozna rezultate svojih dosadašnjih aktivnosti i omogućiti stalna unapređenja pomoću vještine upravljanja performansama. Eksterne analize omogućavaju pozicioniranje potencijalnih poslovnih partnera u odluci hoće li i na koji način će s njima poslovati radi smanjenja rizika poslovanja.

1.1. Problem i predmet istraživanja

U ovom radu biti će provedena usporedna analiza financijskih izvještaja koja obuhvaća vertikalnu i horizontalnu analizu te analizu na temelju financijskih pokazatelja. Predmet ovog završnog rada jest analiza djelatnosti teretnog brodarstva na području Republike Hrvatske kroz analizu temeljnih financijskih izvještaja i pokazatelja poslovanja. U analizi su obuhvaćena trgovačka društva Društvo A, Društvo B, Društvo C, Društvo D i Društvo E na temelju kojih će se ocijeniti i usporediti njihovo financijsko stanje i uspješnost poslovanja.

1.2. Cilj i svrha rada

Cilj ovog rada je ocijeniti financijsko stanje i uspješnost poslovanja društva koja su objekt analize. Svrha rada jest ukazati na važnost i potrebu provedbe analize financijskih izvještaja u poduzećima, temeljem koje će se izvršiti horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja i obraditi fundamentalni financijski pokazatelji poslovanja odabranih brodarskih poduzeća u Hrvatskoj.

1.3. Struktura rada

Struktura završnog rada, pored uvoda i zaključka koncipirana je od četiri dijela. U uvodnom dijelu rada predstavljena je uvodna riječ te je opisan predmet i cilj rada, metode

istraživanja i struktura rada. U drugom poglavlju je definirana problematika ovog završnog rada, odnosno pojam i značaj analize financijskih izvještaja. U trećem će se poglavlju govoriti o temeljnim financijskim izvještajima kao podlozi financijske analize. Četvrto poglavlje sastoji se od tehnika i postupaka analize financijskih izvještaja. U praktičnom će se dijelu analizirati financijski izvještaji na primjeru navedenih trgovačkih društava, prema podacima dostupnim u objavljenim financijskim izvještajima za 2020. godinu. U zaključnom će se dijelu sintetizirati spoznaje do kojih se došlo u teorijskom i praktičnom dijelu završnog rada.

1.4. Metode rada

Metode znanstvenog istraživanja koje će se koristiti u ovome radu su slijedeće: metode analize i sinteze, metode indukcije i dedukcije, metoda deskripcije te metoda komparacije.

Metodom analize će se analizirati financijski izvještaji na primjeru poslovanja trgovačkih društava A, B, C, D i E. Metodom sinteze će se povezati teorijski i praktični dio rada. Metodom indukcije će se stvoriti opći zaključci na temelju analize pojedinačnih činjenica. Metodom dedukcije raščlanit će se ključni pojmovi na pojedinačne kategorije kako bi se pobliže odredili razmatrani pojmovi vezani za temeljne financijske izvještaje i njihovu analizu te će se isti pojmovi metodom deskripcije i opisati. Metodom komparacije će se usporediti dobiveni rezultati analize poslovanja s činjenicama u teoriji.

2. POJAM I ZNAČAJ ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje. Uobičajena analitička sredstva i postupci koji se koriste pri provedbi analize financijskih izvještaja jesu:

- komparativni financijski izvještaji koji omogućuju uočavanje promjena tijekom vremena (više obračunskih razdoblja) te uočavanje tendencija promjena pomoću indeksa
- strukturni financijski izvještaji koji omogućavaju uvid u strukturu

- analiza pomoću financijskih pokazatelja
- specijalizirane analize (Žager et.al, 2017, str.37)

Analiza financijskih izvještaja stvara informacijsku podlogu za potrebe upravljanja tj. odlučivanja. Ona osigurava informacije kao temeljni input na osnovi kojeg je moguće promišljanje i prosuđivanje poslovanja poduzeća u svrhu donošenja odluka tj. upravljanja. Međutim, informacije koje proizlaze iz te analize nisu sveobuhvatne i ne osiguravaju razmatranje cjeline poslovanja poduzeća. Naime ta analiza osigurava samo financijske informacije koje iako su vrlo važne za upravljanje, nisu jedine i sveobuhvatne. Stoga je prilikom prosuđivanja njezina značenja potrebno voditi računa o ovom uočenom nedostatku.

2.1. Ciljevi financijskog izvještavanja

Financijske izvještaje treba sastaviti i prezentirati imajući na umu potrebe donositelja poslovnih odluka jer oni za njih predstavljaju glavni izvor financijskih informacija. Ciljevi financijskog izvještavanja su slijedeći:

1. Financijsko izvještavanje mora osigurati upotrebljive informacije sadašnjim i potencijalnim investitorima, kreditorima te ostalim korisnicima za donošenje racionalnih odluka o investiranju, kreditiranju i sl.;
2. Financijsko izvještavanje mora pružiti informacije koje će pomoći korisnicima financijskih izvještaja u procjenjivanju iznosa, vremena i neizvjesnosti budućih novčanih primitaka;
3. Financijsko izvještavanje mora informirati o ekonomskim resursima poduzeća, funkciji tih resursa, učincima transakcija i događaja koji utječu na promjenu tih resursa, potrebama za dodanim resursima i sl. (Žager, 2012, str.27)

Ovi ciljevi financijskih izvještaja ostvaruju se sastavljanjem i prezentiranjem financijskih izvještaja koji pružaju informaciju o imovini, obvezama, kapitalu, prihodima i rashodima, uključujući dobit i gubitke te o novčanim tokovima. U donošenju odluka korisnicima uz ove informacije pomažu i druge informacije sadržane u bilješkama uz financijske izvještaje.

2.2. Korisnici financijskih izvještaja

Svi oni koji na temelju informacija iz financijskih izvještaja donose poslovne odluke ili ih koriste za daljnju obradu su korisnici financijskih izvještaja. To mogu biti: postojeći ili potencijalni ulagači, menadžeri, kreditori, brokeri, radnici, država, kupci, dobavljači te ostali.

Postojećim i potencijalnim ulagačima (dioničarima) cilj je zarada od ulaganja pa su njima važne informacije o tome hoće li poduzeće u koje su uložili određeni kapital ostvarivati dobitak, ili će završiti u stečaju. Dakle, njihov je interes pratiti kretanje cijena dionica i dividendi. Interes *menadžera* je praćenje sigurnosti i učinkovitosti poslovanja poduzeća, odnosno ostvarivanje dobitka uz zadovoljavajuću likvidnost. *Državi* je u interesu da poduzeće posluje u skladu s propisima i pravovremena naplata poreznih prihoda. Interes *kreditora* je sposobnost otplate kredita to jest sigurnost poslovanja poduzeća, dok je dobavljačima u interesu pravodobna naplata prodanih proizvoda ili usluga od poduzetnika. *Brokeri* na temelju različitih informacija iz financijskih izvještaja upućuju potencijalne ulagače na kupnju dionica. *Kupcima* je u interesu pravodobna isporuka kvalitetnih proizvoda i usluga, a interes zaposlenika je zadovoljavajuća i pravovremena plaća te sigurnost radnog mjesta. Interes *društvene zajednice* je zapošljavanje radnika, sigurnost radnih mjesta, poslovanje u skladu s ekološkim zahtjevima i dr. (Bešvir, 2008, str. 13,14)

3. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI

Temeljni financijski izvještaji, i to u prvom redu bilanca i račun dobiti i gubitka imaju vrlo važnu ulogu s aspekta kako eksternih tako i internih korisnika. Bilanca koja predstavlja pregled imovine, obveza i kapitala na točno određeni dan koristi se prije svega za ocjenu financijskog položaja poduzeća. S druge strane račun dobiti i gubitka sumira financijsku uspješnost poslovanja za dani vremenski interval. (Žager et.al., 2017, str. 36) Financijski izvještaji u svom izvornom obliku pružaju relevantne informacije u procesu odlučivanja, a kombiniranjem sa drugim financijskim, nefinancijskim pa čak i kvalitativnim informacijama značajno se povećava njihova upravljačka vrijednost. Također od iznimne je važnosti kombiniranje interno dostupnih s eksternim informacijama kako bi mogli ocijeniti ostvaruje li poduzeće temeljni cilj, ostvaruje li rast i da li je konkurentno na tržištu.

Temeljni financijski izvještaji su: bilanca (izvještaj o financijskom položaju), račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama glavnice, izvještaj o novčanom toku te bilješke uz financijske izvještaje.

Financijski izvještaj koji daje informacije o financijskom stanju poduzetnika naziva se bilanca, a financijski izvještaji koji daju informacije o financijskom prometu poduzetnika nazivaju se račun dobiti i gubitka te izvještaj o novčanom toku. Financijski izvještaji koji daju "pomoćne" informacije nazivaju se izvještaj o promjenama glavnice i bilješke uz financijske izvještaje. (Žager, 2017, str.9)

Financijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesuiranja podataka i pojavljuju se kao nositelji računovodstvenih informacija. Oni daju informacije o financijskom stanju i financijskom prometu poduzetnika te ih je potrebno promatrati zajedno i u njihovoj međusobnoj interakciji kako bi dobili što potpuniju i realniju sliku o poslovanju poduzeća.

Poduzetnici moraju sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI-ja) ili Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI-ja), u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu.

Slika 1. Obveznici primjene HSFI-ja i MSFI-ja prema Zakonu o računovodstvu

Izvor: Izrada autorice prema Članku 17. Zakona o računovodstvu

Prema Zakonu o računovodstvu u Republici Hrvatskoj poduzetnici su dužni sastaviti slijedeće izvještaje:

- mikro i mali poduzetnici: bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje,
- srednji i veliki poduzetnici: uz navedene izvještaje još izrađuju i izvještaj o novčanim tokovima te izvještaj o promjenama glavnice,
- obveznici primjene MSFI-a: uz navedene izvještaje sastavljaju i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

3.1. Bilanca (Izveštaj o financijskom položaju)

Bilanca je financijski izvještaj koji prikazuje imovinu, obveze i kapital na određeni dan, obično posljednjeg dana u mjesecu ili godini. Od izuzetne je važnosti jer ukazuje na financijski položaj poduzeća. Financijski položaj odnosi se na stanje i međudnos imovine, obveza i kapitala određenog poduzeća. Ona predstavlja dvostruki prikaz imovine, jednom prema pojavnom obliku i drugi put prema podrijetlu odnosno vlasničkoj pripadnosti te imovine. Bilanca se sastoji od dva dijela: aktive i pasive. U aktivi bilance iskazana je cjelokupna imovina koju poduzetnik posjeduje na određeni datum, a u pasivi bilance su iskazani tuđi i vlastiti izvori stjecanja imovine iskazane u aktivi (vlastiti izvori=kapital, tuđi izvori=obveze). Imovinu iskazanu u bilanci mogu činiti stvari, prava i novac. (Bešvir, 2008, str. 15)

Osnovni elementi bilance su: imovina, obveze i kapital.

Imovina je resurs kojeg kontrolira poduzeće kao rezultat prošlih događaja i iz kojih se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi u poduzeće. Ona se dijeli na kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu. Kratkotrajnu imovinu čini onaj dio ukupne imovine za koji se očekuje da će se pretvoriti u novčani oblik u vremenu kraćem od jedne godine. Osnovni oblici su: zalihe, potraživanja, kratkotrajna financijska imovina i novac u banci i blagajni. Dugotrajnu imovinu čini onaj dio ukupne imovine koji se postepeno pretvara u novac tijekom više obračunskih razdoblja, tj. više od jedne godine. Ona se dijeli na: nematerijalnu, materijalnu, dugotrajnu financijsku imovinu i potraživanja.

Kapital obuhvaća vlastite izvore financiranja imovine poduzetnika, to jest ostatak imovine poduzetnika nakon umanjenja njegovih obveza. On se dijeli na: temeljni (upisani) kapital, kapitalne rezerve, rezerve iz dobiti, revalorizacijske rezerve, rezerve fer

vrijednosti, zadržanu dobit ili preneseni gubitak, dobit ili gubitak poslovne godine te manjinski (nekontrolirajući) interes. Dok kapital predstavlja vlastiti izvor imovine, obveze su tuđi.

Obveze predstavljaju sadašnje obveze poduzetnika, proizašle iz prošlih događaja, za koje se očekuje da će doći do odljeva resursa ukoliko bude podmirena. Obveze se dijele na kratkoročne i dugoročne. Kratkoročne obveze dospijevaju na naplatu s rokom kraćim od jedne godine, a dugoročne u razdoblju dužem od jedne godine. (Penović, 2020, str. 5).

Slika 2. Shematski prikaz bilance

BILANCA	
AKTIVA	PASIVA
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL B) DUGOTRAJNA IMOVINA 1.Nematerijalna imovina 2.Materijalna imovina 3.Dugotrajna materijalna imovina 4.Potraživanja 5.Odgođena porezna imovina C)KRATKOTRAJNA IMOVINA 1.Zalihe 2.Potraživanja 3. Kratkotrajna financijska imovina 4.Novac u banci i blagajni D)PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI E)UKUPNO AKTIVA F)IZVANBILANČNI ZAPISI	A) KAPITAL I REZERVE 1.Temeljni (upisani) kapital 2.Kapitalne rezerve 3.Rezerve iz dobiti 4.Revalorizacijske rezerve 5.Rezerve fer vrijednosti 6.Zadržana dobit ili preneseni gubitak 7.Dobitak ili gubitak poslovne godine 8.Manjinski (nekontrolirajući) interes B) REZERVIRANJA C) DUGOROČNE OBVEZE D) KRATKOROČNE OBVEZE E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA F) UKUPNO PASIVA G) IZVANBILANČNI ZAPISI

Izvor: izrada autorice; prema Žager K. (et al) Analiza financijskih izvještaja (2017), str. 106

3.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka jedan je od temeljnih financijskih izvještaja koji prikazuje prihode, rashode, te rezultat poslovanja ostvaren u određenom razdoblju. Za razliku od bilance koja daje sliku financijskog položaja poduzeća u jednom trenutku, račun dobiti i gubitka pokazuje uspješnost poslovanja kroz određeno razdoblje, obično godinu dana. Svrha je računa dobiti i gubitka prikazati profitabilnost poslovanja, odnosno pokazati s

kolikim uspjehom upravljačke strukture kombiniraju proizvodne čimbenike u cilju ostvarivanja zadovoljavajućeg (maksimalnog) prinosa vlasnicima (Brekalo, 2007, str.7).

Prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja imovine i smanjenja obveza, što ima za posljedicu povećanje glavnice, osim onog u svezi s uplatama od strane sudionika u glavnici. Prihodi u računu dobiti i gubitka mogu se podijeliti na prihode iz osnovne djelatnosti, prihode iz drugih aktivnosti. Pozicija prihodi iz osnovne djelatnosti daje informacije o iznosu ekonomskih koristi koje je poduzeće ostvarilo od prodaje proizvoda i usluga, prodaje trgovačke robe i drugo. Pozicija prihodi iz drugih aktivnosti predstavlja svotu ekonomskih koristi koju je poduzeće ostvarilo iz nekih drugih aktivnosti kao što su prihodi od prodaje dugotrajne imovine, prihodi od otpisa obveza, prihodi od pozitivnih tečajnih razlika i slično. (Bešvir, 2008, str.24)

Rashodi predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava ili stvaranja obveza, što za posljedicu ima smanjenje glavnice, osim onog u svezi s raspodjelom glavnice sudionicima (Mališ, Tušek i Žager 2012, str.29). Rashode možemo podijeliti na rashode iz osnovne djelatnosti i rashode iz drugih aktivnosti. Pozicija rashodi iz osnovne djelatnosti daje informacije o trošenju novčanih i materijalnih resursa vezanih za obavljanje osnovne djelatnosti. Tu spadaju rashodi prodanih proizvoda, rashodi od prodaje trgovačke robe, amortizacija dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine, plaće radnika i dr. Pozicija rashodi iz drugih aktivnosti obuhvaća rashode od prodaje dugotrajne imovine, rashode od otpisa imovine, rashode od redovnih i zateznih kamata, rashode od negativnih tečajnih razlika i dr. (Mališ, Tušek, Žager, 2012, str.24, 25)

Bruto dobitak ili gubitak je pozicija koja pruža informacije o svoti dobitka ili gubitka financijske godine koja se izračunava na način da se od ukupnih prihoda obračunskog razdoblja oduzmu ukupni rashodi obračunskog razdoblja.

Porez na dobit je pozicija koja daje informacije o iznosu poreza koje je poduzeće dužno platiti prema odredbama Zakona o porezu na dobit.

Dobitak ili gubitak financijske godine je pozicija svote neto dobitka ili gubitka koja se izračunava tako da se od iznosa bruto dobitka ili gubitka odbije svota poreza na dobit.

Slika 3. Shematski prikaz Računa dobiti i gubitka

RAČUN DOBITI I GUBITKA	
A) POSLOVNI PRIHODI	
1.	Prihodi od prodaje
2.	Ostali poslovni prihodi
B) POSLOVNI RASHODI	
1.	Rashodi od prodaje
2.	Rashodi poslovanja
3.	Ostali poslovni rashodi
C) DOBIT/GUBITAK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	
D) FINANCIJSKI PRIHODI	
E) FINANCIJSKI RASHODI	
F) DOBIT/GUBITAK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	
G) UKUPNI PRIHODI	
H) UKUPNI RASHODI	
I) BRUTO DOBIT	
J) POREZ NA DOBIT	
K) NETO DOBIT	

Izvor: izrada autorice; prema Žager K. (et al) Analiza financijskih izvještaja (2017), str. 118

3.3. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima daje informacije o izvorima i upotrebi gotovine tijekom jednog izvještajnog razdoblja, ali predstavlja i bazu za planiranje budućih gotovinskih tokova i potreba za financiranjem. (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015, str. 430). Za razliku od izvještaja o novčanom toku, dosad razmatrani financijski izvještaji temelje se na obračunskoj osnovi i ne pružaju informacije o tijeku novčanih sredstava. Informacije o novčanim primicima i novčanim izdacima poduzeća tijekom obračunskog razdoblja od posebnog su značenja pri ocjeni aktivnosti poduzeća. Izvještaj o novčanom toku osigurava informacije o promjenama u financijskom položaju tijekom obračunskog razdoblja, odnosno pruža uvid u promjene u strukturi imovine obveza i kapitala. (Mališ, Tušek, Žager, 2012, str. 29)

Izvještaj o novčanome toku daje informacije o: novčanim primicima i izdacima iz poslovnih aktivnosti, o novčanim primicima i izdacima iz investicijskih aktivnosti, o primicima i izdacima iz financijskih aktivnosti, o neto-povećanju (smanjenju) novca, o novcu na početku razdoblja i o novcu na kraju razdoblja, ostvarenim u obračunskom razdoblju (financijskoj godini). (Mališ, Tušek, Žager 2012, str. 27)

U izvještaju se tokovi klasificiraju prema poslovnim, investicijskim te financijskim aktivnostima. Poslovne aktivnosti vezane su za tekuće poslovanje tvrtke, kratkotrajnu imovinu i kratkoročne obveze te amortizaciju. Investicijske aktivnosti su rezultat investiranja u realnu i financijsku imovinu, dok su financijske aktivnosti rezultat prikupljanja novca za tekuće poslovanje i investiranje tvrtke.

Izvještaj se može sastaviti primjenom direktne ili indirektne metode. Prema direktnoj metodi izvještaj pokazuje bruto novčane primitke i izdatke za svaku aktivnost, dok se indirektna metoda izračunava na način da se dobit ili gubitak nakon oporezivanja usklađuje za iznos amortizacije i promjena nenovčanih bilančnih stavaka te za ostale stavke čiji su novčani učinci investicijski ili financijski tokovi. U pogledu objektivnosti informacija i analize gotovinskih tokova, prednost imaju izvješća prikazana direktnom metodom.

Slika 4. Shematski prikaz izvještaja o novčanom toku (direktna metoda)

IZVJEŠTAJ O NOVČANOM TOKU (direktna metoda)
<p>A) POSLOVNE AKTIVNOSTI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Primici iz poslovnih aktivnosti 2. Izdaci iz poslovnih aktivnosti 3. Novčani tok iz poslovnih aktivnosti <p>B) INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Primici iz investicijskih aktivnosti 2. Izdaci iz investicijskih aktivnosti 3. Novčani tok iz investicijskih aktivnosti <p>C) FINANCIJSKE AKTIVNOSTI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Primici iz financijskih aktivnosti 2. Izdaci iz financijskih aktivnosti 3. Novčani tok iz financijskih aktivnosti <p>D) ČISTI (NETO) NOVČANI TOK</p> <p style="padding-left: 40px;">Novac na početku razdoblja</p> <p style="padding-left: 40px;">Novac na kraju razdoblja</p>

Izvor: izrada autorice; prema Žager K. (et al) Analiza financijskih izvještaja (2017) str.129

3.4. Izvještaj o promjenama kapitala (vlasničke glavnice)

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja. Prikazuje promjene koje su se na glavnici dogodile između dva obračunska razdoblja, odnosno promjene u kapitalu koje su se dogodile između tekuće i prethodne godine ukazuju na povećanje ili smanjenje kapitala u promatranom razdoblju. Stoga je ovaj izvještaj povezan s bilancom i računom dobiti i gubitka. (Tadić, 2018, str.13)

Ovaj izvještaj prikazuje promjene kapitala nastale na svim dijelovima kapitala. Promjene u kapitalu mogu biti višestruke, ali kvaliteta tih promjena nije ista. Npr. nije ista kvaliteta ako se kapital povećao kao rezultat pozitivnog financijskog rezultata ili je posljedica povećanja kapitala revalorizacija. Ovim izvještajem posebno je bitno iskazati sljedeće pozicije:

- dobit ili gubitak razdoblja
- sve stavke prihoda ili rashoda, dobiti i gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos
- učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka
- dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi
- iznos zadržane dobiti ili gubitka na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja
- usklađenja svake druge pozicije kapitala, kao npr. premije na dionice i rezerve na početku i na kraju razdoblja uz posebno, pojedinačno prikazivanje takvih promjena.

Kapital poduzeća sastoji se od uloženog kapitala i zarađenog kapitala. U praksi se te dvije pozicije dodatno raščlanjuju što je prikazano tablicom 4.

Slika 5. Shematski prikaz strukture kapitala

STRUKTURA KAPITALA	
I.	UPISANI KAPITAL
II.	PREMIJE NA EMITIRANE DIONICE
III.	REVALORIZACIJSKE REZERVE
IV.	REZERVE
	- zakonske rezerve
	- rezerve za vlastite dionice
	- statutarne rezerve
	- ostale rezerve
V.	ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK
VI.	DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆE GODINE

Izvor: Izrada autorice; prema Žager K. (et al) Analiza financijskih izvještaja (2017) str.131

Najznačajnija promjena u kapitalu proizlazi iz zadržane dobiti. Iznos zadržane dobiti povećava se sa stvaranjem dobiti, a smanjuje se za iznos ostvarenog gubitka te za iznos dividendi. Ponekad se prikazuje u skraćenoj formi a sve ostale informacije o promjenama kapitala se onda prikazuju u bilješkama uz financijska izvješća. (Tadić, 2018, str. 13,14)

3.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže dodatne i dopunske informacije koje nisu sadržane u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjenama glavnice i izvještaju o novčanim tokovima. Bilješke su namijenjene i unutarnjim i vanjskim korisnicima te daju analitičku razradu financijskih izvještaja. (Penović, 2020, str.9)

Bilješke uz financijske izvještaje pružaju korisnicima:

- informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i primijenjenim računovodstvenim politikama,
- informacije čije objavljivanje nalažu HSFI i MSFI, a koje nisu objavljene u drugim izvještajima i
- dodatne informacije koje nisu prezentirane drugdje u financijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje bilo kojega sastavnoga dijela financijskih izvještaja. (Tadić, 2018, str.16).

Ovaj izvještaj se izravno ne koristi u analizama financijskih izvještaja i interpretacijama dobivenih rezultata, ali daju značajan doprinos razumijevanju informacija u financijskim izvještajima.

4 .TEHNIKE I POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Analitički postupci u provedbi analize financijskih izvještaja općenito obuhvaćaju usporedbu podataka iz financijskih izvještaja s podacima iz prošlih godina, planiranim podacima ili podacima s društvima iz iste grane te izračunavanje određenih pokazatelja. (Brekalo, 2007., str.46). Najčešće i najviše korištene tehnike analize su horizontalna, vertikalna analiza te analiza putem pokazatelja.

4.1. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza omogućava uspoređivanje podataka kroz duže vremensko razdoblje, kako bi se otkrile tendencije i dinamika promjena pojedinih bilančnih pozicija (financijskih podataka). Horizontalnom analizom iskazuju se apsolutne i relativne promjene odnosno podaci o povećanju ili smanjenju pozicija iz bilance, računa dobiti i gubitka te ostalih izvještaja u odnosu na prethodnu ili baznu godinu. Promjena može biti iskazana u apsolutnim terminima koristeći formulu:

$$\text{apsolutna razlika} = \text{tekuća godina} - \text{prethodna godina}$$

Za izračun relativnih promjena pojedinih stavki koristi se slijedeća formula:

$$\text{promjena (\%)} = \frac{\text{iznos tekuće godine} - \text{iznos prethodne godine}}{\text{iznos prethodne godine}} * 100$$

4.2. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza podrazumijeva međusobno uspoređivanje financijskih podataka (pozicija financijskih izvještaja) u jednoj godini. Vertikalna analiza bilance pokazuje koliki je postotak stavki aktive i pasive u ukupnoj vrijednosti aktive, odnosno pasive.

$$\% \text{ udio} = \frac{\text{vrijednost pojedine stavke aktive/pasive}}{\text{ukupna vrijednost aktive/pasive}} * 100$$

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka pokazuje koliki je postotni udio pojedine stavke RDG u vrijednosti neto prodaje društva. Kao konstanta uzima se vrijednost neto prodaje (ili ukupni prihodi).

$$\% \text{ udio} = \frac{\text{pojedina stavka RDG}}{\text{ukupni prihodi}} * 100$$

4.3. Analiza putem financijskih pokazatelja

Izračunavanje pokazatelja je najšire korištena tehnika u analizi zbog lagane uporabe i razumljivosti. Pokazatelj je racionalni ili odnosni broj što podrazumijeva sa se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli se) s drugom ekonomskom veličinom. Financijski pokazatelji, s obzirom na vremensku dimenziju, u osnovi se mogu podijeliti na

dvije skupine. Jedna skupina financijskih pokazatelja obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutar određenog vremenskog razmaka (najčešće je to godina dana) i temelji se na podacima iz izvještaja o dobiti (računa dobiti i gubitka), a druga skupina financijskih pokazatelja odnosi se na točno određeni trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku. (Žager, 2017, str.43)

Financijski pokazatelji su financijski indeksi koji, stavljajući u odnos dvije ili više veličina, prikazuju uspješnost poslovanja poduzeća i otkrivaju nove informacije koje se možda, gledajući financijske izvještaje, ne bi uočile, a vrlo su važne za stvaranje prave slike o poduzeću.(Pavić, 2019, str.26)

Analiza putem pokazatelja obuhvaća šest skupina pokazatelja:

1. pokazatelji likvidnosti - mjere sposobnost društva da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze,
2. pokazatelji zaduženosti - mjere koliko se društvo financira iz tuđih izvora financiranja,
3. pokazatelji aktivnosti - mjere kako efikasno društvo svoje resurse upotrebljava,
4. pokazatelji ekonomičnosti - mjere odnos prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda,
5. pokazatelji profitabilnosti - mjere povrat uloženog kapitala, što se smatra najvišom upravljačkom djelotvornošću,
6. pokazatelji investiranja - mjere uspješnost ulaganja u obične dionice.

Da bi se provela interpretacija izračunatih pokazatelja potrebno ih je usporediti s određenim veličinama od kojih su najčešće:

1. planirani pokazatelji za razdoblje koje se analizira,
2. kretanje određenog pokazatelja kroz više razdoblja unutar društva,
3. kretanje određenog pokazatelja kroz više razdoblja unutar konkurentskog društva ili društva iz iste grupacije. (Brekalo, 2007, str.50)

Temeljni kriteriji dobrog poslovanja su kriterij sigurnosti (likvidnost, financijska stabilnost i zaduženost) i kriterij uspješnosti, tj. efikasnosti (profitabilnost, tj. rentabilnost). Tako se pokazatelji likvidnosti i zaduženosti mogu smatrati pokazateljima sigurnosti poslovanja (financijskog položaja poduzeća), a pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i

investiranja pokazatelji su uspješnosti (efikasnosti) poslovanja. Pokazatelji aktivnosti mogu se smatrati i pokazateljima sigurnosti i pokazateljima uspješnosti.

5. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH BRODARSKIH PODUZEĆA POMOĆU HORIZONTALNE I VERTIKALNE ANALIZE

Za potrebe ovog rada u uzorak su odabrani slijedeći prijevoznici morskog brodarstva u Hrvatskoj, a to su Društvo A, Društvo B, Društvo C, Društvo D i Društvo E. U ovom poglavlju će se dati prikaz odabranih poduzeća te horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja istih.

5.1. Poslovni profili odabranih brodarskih poduzeća u Hrvatskoj

Društvo A, dioničko je društvo za međunarodni prijevoz robe i putnika osnovano kao poduzeće u Dubrovniku 1955. godine. Sjedište društva nalazi se u Dubrovniku. Temeljni kapital Društva na dan 31.12.2020. iznosi 418 656 000 kn i podijeljen je u 1 395 520 redovnih dionica nominalne vrijednosti 300 kn. Dionice su uvrštene u redovnu kotaciju Zagrebačke burze pod oznakom ATPL-R-A. Osnovna djelatnost Društva A je prijevoz rasutih tereta na međunarodnom tržištu, gdje ostvaruje i najveći dio prihoda. Društvo nastoji održati neovisan položaj na tržištima rasutih i teških tereta te ispunjavati potrebe i očekivanja domaćih i međunarodnih klijenata.

Društvo B je osnovano 1947. godine sa sjedištem u Rijeci. Sjedište se 1956. prenosi u Split, kada se, uz plovidbu unutar Jadranskog mora, počinje s prijevozom i u dugoj plovidbi. Društvo i njegove podružnice (zajedničkim imenom Grupa) posjeduju i upravljaju grupom brodova koji plove pod hrvatskom zastavom. Glavne djelatnosti Grupe su slobodna plovidba, upravljanje posadom i tehničko održavanje brodova. Djelatnost se pretežno odvija van Hrvatske. Temeljni kapital Društva na dan 31.12.2020. godine iznosi 16.367,000 kn i podijeljen je na 1.636.674 redovne dionice koje glase na ime, svaka nominalne vrijednosti 10 kn. dionice su uvrštene u redovnu kotaciju Zagrebačke burze pod oznakom JDPL-R-A.

Društvo C je brodarsko dioničko društvo sa sjedištem u Zadru, osnovano 2014.godine. Osnivač poduzeća je Društvo X, poduzeće s dugogodišnjim iskustvom i tradicijom u brodarstvu, koje Društvu C pruža usluge tehničkog, kadrovskog i komercijalnog upravljanja. Društvo je usmjereno na pružanje usluga međunarodnog pomorskog prijevoza rafiniranih naftnih prerađevina i određenih kemijskih proizvoda.

Društvo D dioničko je društvo za pomorski prijevoz, brodogradnju i turizam, sa sjedištem u Malom Lošinj, osnovano 1993.godine. Društvo se bavi, preko društava-kćeri, u okviru šire djelatnosti, primarno remontnim uslugama u brodogradnji i turizmom. Temeljni kapital Društva na dan 31.12.2020. iznosi 125 859 040 kn što čini 662 416 redovnih dionica pojedinačne nominalne vrijednosti od 190 kn.

Društvo E dioničko je društvo osnovano 1986. godine u Puli. Društvo zajedno sa svojim supsidijarima United Shipping Services One Inc. i Real d.o.o. čini Grupi E. Osnovna djelatnost Društva i Grupe je međunarodni pomorski prijevoz i to u sektoru prijevoza rasutih tereta brodovima tipa Supramax te prijevoza naftnih proizvoda, kemikalija i ulja tankerima za prijevoz produkata i kemikalija veličine Medium Range (MR). Temeljni kapital Društva na dan 31.12.2020. godine iznosio je 239.721, 200 kn i bio je podijeljen na 580 000 redovnih dionica oznake ULPL-R-A koje glase na ime, bez nominalnog iznosa i 77.212 povlaštenih dionica oznake ULPL-P-B koje glase na ime, bez prava glasa i bez nominalnog iznosa.

5.2. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva A

Dinamika promjena vrijednosti pozicija izražena u analizi, svojevrsna je pomoć investitorima za dobivanje cjelovitog i objektivnog uvida u pravo stanje poslovanja poduzeća u koje namjeravaju uložiti. U tablici 1. bit će prikazana horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog Društva A

Tablica 1. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva A

BILANCA							
AKTIVA		2019.	2020.	INDEKS	PRE%	TEK%	(INDEKS-1)*100
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0	0	0	0	-100

B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	1.415.756.835	1.303.057.142	0,92039615	94,6589237	93,1617514	-7,960384878
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	12.074.329	9.363.281	0,77547009	0,80730176	0,66942548	-22,45299097
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	1.395.412.436	1.285.808.336	0,92145398	93,2986767	91,9285522	-7,854602494
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	8.270.070	7.885.525	0,9535016	0,55294518	0,56377368	-4,649839723
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	0	0	0	0	0	-100
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	0	0	0	0	0	-100
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	73.251.943	88.985.329	1,21478456	4,89769847	6,36198431	21,47845553
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	28.388.915	32.167.536	1,13310199	1,89811136	2,29981011	13,31019872
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	22.966.550	22.457.174	0,97782096	1,5355666	1,60557016	-2,217903865
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	90.000	0	0	0,00601749	0	-100
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063	21.806.478	34.360.619	1,57570695	1,45800302	2,45660404	57,57069528
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	6.631.337	6.661.528	1,00455278	0,44337785	0,47626431	0,455277722
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	1.495.640.115	1.398.703.999	0,93518754	100	100	-6,481246058
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	0	0	0	0	0	-100
PASIVA							-100
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	606.517.143	515.150.455	0,84935844	40,5523452	36,8305557	-15,0641559
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	418.656.000	418.656.000	1	27,9917606	29,9317082	0
II. KAPITALNE REZERVE	069	0	0	0	0	0	-100
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	907.572	907.572	1	0,06068118	0,06488664	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076	158.385.854	111.737.567	0,70547694	10,5898372	7,98865	-29,45230639
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077	0	0	0	0	0	-100
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081	25.507.690	23.616.915	0,92587431	1,70546977	1,68848556	-7,412568523
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	-3.702.765	-46.665.765	12,6029508	-0,24757059	-3,33635744	1160,295077

VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087	6.762.792	6.898.166	1,02001747	0,45216706	0,49318269	2,001747207
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	0	515.660	0	0	0,03686699	-100
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	630.097.805	695.014.997	1,10302717	42,128972	49,6899271	10,30271673
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	235.166.654	170.165.396	0,72359492	15,7234786	12,1659333	-27,64050808
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	23.858.513	17.857.491	0,7484746	1,59520414	1,27671695	-25,15253989
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	1.495.640.115	1.398.703.999	0,93518754	100	100	-6,481246058
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124	0	0	0	0	0	-100

Izvor: Zagrebačka burza d.d. (2022): Financijski izvještaji, dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 12.03.2022.)

Vrijednost dugotrajne imovine 2020. godine se smanjila za 7,96% u odnosu na prethodnu 2019. sa prvotnih 1.395.412.436 kuna koliko je iznosila 2019. godine, u 2020. godini smanjila za 7,85% na razinu od 1,285,808,336 kuna čemu je najviše doprinijelo smanjenje vrijednosti alata, pogonskog inventara i transportne imovine od 8,17%. Pozicija postrojenja i opreme u 2020. godini u odnosu na prethodnu 2019. godinu pokazuje tendenciju povećanja za čak 50,12%. što jest značajno, ali isključivo gledajući relativne veličine dok se s aspekta usporedbe apsolutnih vrijednosti može uočiti da se zapravo radi o neznatnom povećanju od okvirno 150.000,00 kuna. Vrijednost dugotrajne financijske imovine 2020. godine smanjila se za 4,65% u odnosu na prethodnu godinu uglavnom zbog smanjenja ulaganja u udjele društava povezanih sudjelujućim interesom za 24,84%. Promotivši poziciju kratkotrajne imovine uočava se tendencija povećanja za čak 21,48%. Pozicija potraživanja od kupaca smanjila se za 34,18%, no promotivši apsolutnu vrijednost, ipak je značajnije povećanje vrijednosti zaliha za 13,31% koje je najvećim dijelom uslijedila zbog udvostručenja vrijednosti pozicije proizvodnje u tijeku, odnosno evidentnog povećanja za čak 107,24%. Vrijednost novca u banci i blagajni 2020. godine povećala se s prvobitne razine od 21.806.478,00 kuna koliko je iznosila 2019. godine na razinu od 34.360.619,00 kuna, dakle za gotovo punih 58%.

Vrijednost ukupne pasive se smanjila u 2020. godini najviše zahvaljujući smanjenju kratkoročnih obveza za 27,64%, a potom zbog smanjenja kapitala i rezervi za 15,06%. Vrijednost pozicije kapitala i rezervi smanjila se najvećim dijelom zbog vrijednosti revalorizacijskih rezervi za 29,45%. Iz podataka predloženih u pasivi bilance Društva A, također je vidljivo da je poduzeće u obje promatrane godine generiralo gubitak poslovanja s time da je taj gubitak 2020. godine dosegao čak 1160 puta veću razinu, odnosno 2019. godine poduzeće ostvaruje negativan financijski rezultat u iznosu od 3.702.765,00 kuna, no 2020. godine gubitak se povećava na razinu od 46.665.765,00 kuna, dakle za 1160,30%.

Vertikalnom analizom bilance Društva A, očito je da je udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi 2019. zauzimao 94,66%, dok se 2020. godine smanjio na razinu 93,16 % udjela. Unutar materijalne imovine najveći udio u obje promatrane godine zauzima pozicija alata, pogonskog inventara i transportne imovine dok na poziciju postrojenja i opreme otpada neznatan udio od svega 0,02% 2019. godine i 0,04% 2020. godine.

U strukturi pasive bilance, najznačajniji udio pripada dugoročnim obvezama te isti u 2020. godini bilježi povećanje u odnosu na 2019. godinu na 49,69 % ukupne pasive. Udio kratkoročnih obveza u pasivi bilance 2019. godine zauzima 15,72% dok isti 2020. godine poprima manju relativni razmjera od 12,17 % uglavnom zbog smanjenja obujma udjela obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama, no isto tako, premda manje značajno, evidentno je i smanjenje udjela obveza prema zaposlenicima, obveza za poreze, doprinose i slična davanja te ostalih kratkoročnih obveza.

Tablica 2. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva A

RAČUN DOBITI I GUBITKA							
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	424.122.784	323.777.707	0,7634056	98,8163873	94,1992005	-23,65944033
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	352.975.913	320.665.713	0,90846344	81,651378	82,2818232	-9,153655762
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku gotovih proizvoda	132	0	0	0	0	0	-100
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	98.580.987	99.014.174	1,00439422	22,8040304	25,4067286	0,439422462
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	63.581.374	61.594.701	0,96875385	14,7078217	15,8050084	-3,124614765
4. Amortizacija	141	84.162.143	70.905.987	0,84249265	19,4686229	18,1942554	-15,75073486
5. Ostali troškovi	142	0	0	0	0	0	-100
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	64.397.319	35.575.131	0,55243186	14,8965684	9,12846781	-44,75681356
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	0	515.660	0	0	0,13231675	-100
8. Ostali poslovni rashodi	153	42.254.090	53.060.060	1,25573785	9,77433459	13,6150461	25,57378469
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	4.344.008	19.794.645	4,55676992	1,01211063	5,7590121	355,6769923
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	79.320.420	69.050.631	0,8705278	18,348622	17,7181768	-12,94721964
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	429.202.884	343.715.982	0,80082403	100	100	-19,91759729
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	432.296.333	389.716.344	0,90150278	100	100	-9,849722459
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	-3.093.449	-46.000.362	14,8702506	-0,72074283	-13,3832479	1387,025065
XII. POREZ NA DOBIT	182	273.747	250.739	0,91595159	0,06378033	0,07294947	-8,404840966
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	-3.367.196	-46.251.101	13,7357911	-0,78452315	-13,4561974	1273,579114
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199	-3.367.196	-46.251.101	13,7357911	-0,78452315	-13,4561974	1273,579114
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200	-3.702.765	-46.665.765	12,6029508	-0,86270739	-13,5768389	1160,295077
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201	335.569	414.664	1,23570413	0,07818424	0,12064147	23,57041324
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)							
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202	0	0	0	0	0	-100
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203	17.688.453	-46.648.288	-2,63721695	4,12123349	-13,5717541	-363,7216946
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	212	0	0	0	0	0	-100
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213	17.688.453	-46.648.288	-2,63721695	4,12123349	-13,5717541	-363,7216946
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214	17.688.453	-46.648.288	-2,63721695	4,12123349	-13,5717541	-363,7216946
DODATAK izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)							
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215	14.321.257	-92.899.389	-6,48681809	3,33671034	-27,0279515	-748,6818091
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216	13.985.688	-93.314.053	-6,6721103	3,2585261	-27,148593	-767,2110303
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217	335.569	414.664	1,23570413	0,07818424	0,12064147	23,57041324

Izvor: Zagrebačka burza d.d. (2022): Financijski izvještaji, dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 12.03.2022.)

U računu dobiti i gubitka evidentno je da se vrijednost ukupnih prihoda u odnosu na 2019. godinu smanjila za 19,92%, odnosno 2020. godine, njihova apsolutna vrijednost smanjila se za čak 85.486.902,00 kuna. S aspekta analize dinamike kretanja ukupnih prihoda, najveće smanjenje bilježe poslovni prihodi za gotovo 24%, dok financijski prihodi rastu za čak 355,68 %. No, u okviru poslovne aktivnosti poduzeća osim poslovnih prihoda, smanjili su se i poslovni rashodi, no tek za neznatnih 9,15%. Cjelokupna ovakva dinamika kretanja pozicija računa dobiti i gubitka u konačnici je rezultirala negativnim financijskim rezultatom u obje prikazane godine jer promotrivši apsolutne vrijednosti, prihodi od poslovnih aktivnosti veći su za okvirno 3 milijuna kuna od poslovnih rashoda, no financijski rashodi nadmašuju financijske prihode za gotovo 50 milijuna kuna te se poduzeće 2020. godine nalazilo u vrlo nepovoljnoj situaciji.

U okviru financijske aktivnosti poduzeća, evidentan je porast vrijednosti financijskih prihoda za vrtoglavih 356% najvećim dijelom uzrokovanu porastom vrijednosti tečajnih razlika i ostalih financijskih prihoda za gotovo 488% u odnosu na prvu promatranu godinu.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Društva A pokazuje da udio poslovnih prihoda u ukupnim prihodima u 2020. godini iznosi 94,20%, dok na udio financijskih prihoda otpada svega 5,76 %. U kategoriji poslovnih prihoda koji čine okosnicu poslovanja, najveći udio od 77,95% u 2019. godini zauzimaju prihodi od prodaje izvan grupe. Na troškove osoblja 2019. godine, primjerice, odlazi 14,71% ukupnih rashoda dok naredne godine taj udio dostiže gotovo 16% ukupnih rashoda. Glede strukture financijskih rashoda, evidentno je da najveći udio od 16,43% koliki je zabilježen 2019. godine i udio od 14,70% ukupnih rashoda koliko zauzima 2020. godine, zasigurno pripada rashodima s osnove kamata.

5.2. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva B

U tablici 3. biti će prikazana horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva B

Tablica 3. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva B

BILANCA							
AKTIVA				INDEKS	PRE%	TEK%	(INDEKS-1)*100
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0	0	0	0	-100
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	413.015.831	359.095.140	0,86944643	91,98995824	88,4667509	-13,05535695
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	0	0	0	0	0	-100
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	412.979.722	359.076.530	0,869477388	91,98191577	88,46216614	-13,0522612
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	0	0	0	0	0	-100
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	0	0	0	0	0	-100
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	36.109	18.610	0,515383976	0,008042465	0,004584763	-48,46160237
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	17.700.597	29.125.356	1,64544484	3,942408636	7,175328561	64,54448401
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	2.954.340	4.046.972	1,369839626	0,658012582	0,997012836	36,98396258
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	10.501.897	9.665.380	0,920346105	2,339060622	2,38116496	-7,965389491
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	3.637.643	13.751.297	3,780276679	0,810202909	3,387772294	278,0276679
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	063	606.717	1.661.707	2,738850238	0,135132524	0,409378471	173,8850238
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	18.262.829	17.689.223	0,968591613	4,067633129	4,357920536	-3,140838695
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	448.979.257	405.909.719	0,904072321	100	100	-9,59276789
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	0	0	0	0	0	-100
PASIVA							
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	-54.133.001	42.948.382	-0,793386312	-12,05690467	10,58077203	-179,3386312
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	81.833.700	16.366.740	0,2	18,22661041	4,032113358	-80
II. KAPITALNE REZERVE	069	0	0	0	0	0	-100

III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	234.991.298	230.638.358	0,981476165	52,33900995	56,82011226	-1,852383487
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076	0	0	0	0	0	-100
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077	0	0	0	0	0	-100
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081	-76.169.961	-305.416.484	4,009671004	-16,96514033	-75,24246642	300,9671004
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	-294.788.038	101.359.768	-0,343839488	-65,6573847	24,97101283	-134,3839488
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087	0	0	0	0	0	-100
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	180.546	155.087	0,858988845	0,040212548	0,038207265	-14,10111551
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	171.134.158	275.964.760	1,612563869	38,11627271	67,98673377	61,25638693
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	331.797.554	86.841.490	0,26173035	73,90041941	21,39428694	-73,82696498
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	0	0	0	0	0	-100
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	448.979.257	405.909.719	0,904072321	100	100	-9,59276789
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124	0	0	0	0	0	-100

Izvor: Zagrebačka burza d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 12.03.2022.)

Iz bilance Društva B vidljivo je da se vrijednost dugotrajne imovine u zadnjoj promatranoj godini smanjila za 13,06 % u odnosu na prethodnu godinu, odnosno njena se vrijednost spustila na razinu od 359.095.140,00 kuna. Kratkotrajna imovina povećala se za 64,54% u odnosu na 2019. godinu, odnosno sa prvobitnih 17.700.597,00 kuna njena vrijednost doseže novu razinu od 29.125.356,00 kuna. Sagledavši ukupnu aktivu, može se vidjeti da se u 2020. godini njena apsolutna vrijednost smanjila za 9,59 % na razinu od 405,909,719,00 kuna.

U okviru pasive, stavku kapitala i rezerve, evidentno je da je 2019. god. Društvo ostvarilo gubitak iznad visine kapitala te je stoga pokazatelj negativan, no u 2020. godini situacija se poboljšava i poduzeće uspijeva generirati dobit u iznosu od 101.359.768,00 kuna. Kratkoročne obveze bilježe smanjenje te su se tako 2020. godine spustile na razinu

od 86.841.490,00 kuna. Promotivši cjelokupnu pasivu može se zaključiti da u 2020. godini dolazi do smanjenja njene vrijednosti za 9,59 % u odnosu na prethodnu godinu.

Vertikalna analiza bilance Društva B pokazuje nam da je u 2020. godini udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi iznosio 88,47%, dok je udio kratkotrajne imovine iznosio svega 7,18%. Najveći udio u okviru dugotrajne imovine 2020. godine odnosi se na materijalnu imovinu te iznosi 88,46%, dok primjerice odgođena porezna imovina zauzima udio od svega 0,005%. Udio kratkotrajne imovine pokazuje trend povećanja i u 2020. godini zauzima 7,18%. Ono što je svakako značajno jest činjenica da poduzeće u 2020. godini ima za 50% manji udio obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama u odnosu na 2019. godinu kada je zauzimao čak 61,48% ukupne pasive.

Tablica 4. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva B

RAČUN DOBITI I GUBITKA							
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	138.065.651	284.217.660	2,058568934	98,60729644	94,96123589	105,8568934
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	403.456.663	145.371.233	0,360314369	92,79053293	73,44249911	-63,96856309
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku gotovih proizvoda	132	0	0	0	0	0	-100
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	49.106.546	34.340.833	0,699312735	11,29395792	17,34921377	-30,06872648
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	4.923.519	4.978.803	1,011228554	1,13235446	2,515323887	1,122855421
4. Amortizacija	141	42.584.087	21.102.802	0,495556051	9,79386509	10,6612738	-50,44439487
5. Ostali troškovi	142	85.016.276	79.143.591	0,930922815	19,55279533	39,98386057	-6,90771847
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	221.061.185	5.044.424	0,02281913	50,84160716	2,548476046	-97,71808696
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	20.941	41.915	2,001575856	0,004816196	0,021175733	100,1575856
8. Ostali poslovni rashodi	153	744.109	718.865	0,966074863	0,171136771	0,363175307	-3,392513731
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	1.950.003	15.080.951	7,733809127	1,392703562	5,038764112	673,3809127
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	31.347.029	52.567.610	1,67695669	7,209467071	26,55750089	67,69566902
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	140.015.654	299.298.611	0	100	100	-100
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	434.803.692	197.938.843	0,455237264	100	100	-54,47627363
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	-294.788.038	101.359.768	-0,343839488	-210,539343	33,86576625	-134,3839488
XII. POREZ NA DOBIT	182	0	0	0	0	0	-100

XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	-294.788.038	101.359.768	-0,343839488	-210,539343	33,86576625	-134,3839488
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)							
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199	-294.788.038	101.359.768	-0,343839488	-210,539343	33,86576625	-134,3839488
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200	-294.788.038	101.359.768	-0,343839488	-210,539343	33,86576625	-134,3839488
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201	0	0	0	0	0	-100
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)							
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202	-294.788.038	101.359.768	-0,343839488	-210,539343	33,86576625	-134,3839488
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203	8.115.876	-4.352.939	-0,536348633	5,796406165	-1,454379954	-153,6348633
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	212	0	0	0	0	0	-100
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213	8.115.876	-4.352.939	-0,536348633	5,796406165	-1,454379954	-153,6348633
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214	-286.672.162	97.006.829	-0,338389428	-204,7429368	32,4113863	-133,8389428
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)							
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215	-286.672.162	97.006.829	-0,338389428	-204,7429368	32,4113863	-133,8389428
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216	-286.672.162	97.006.829	-0,338389428	-204,7429368	32,4113863	-133,8389428
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217	0	0	0	0	0	-100

Izvor: Zagrebačka burza d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 12.03.2022.)

Iz računa dobiti i gubitka vidljivo je da su se u odnosu na 2019. godinu ukupni prihodi povećali s razine od 140.015.654,00 kuna na razinu od 299.298.611,00 kuna apsolutne vrijednosti. U okviru poslovnih aktivnosti poduzeća, poslovni prihodi koji su u pravilu najznačajniji za poslovanje, porasli su za čak 105,86%, dok su se poslovni rashodi smanjili za manji relativni postotak od 63,97%, no za veću apsolutnu vrijednost pa je tako razina poslovnih prihoda, za razliku od 2019. godine ipak veća od razine poslovnih rashoda. Iz promatranih podataka predočenih u računu dobiti i gubitka, također se može

vidjeti da je poduzeće 2019. godine poslovalo s negativnim financijskim rezultatom dok je u 2020. godini generiralo dobit od 101.359.768,00 kuna. U okviru financijske aktivnosti poduzeća, vidljivo je da su financijski prihodi u 2020. godini porasli sa razine od 1.950.003,00 kuna na razinu od 15.080.851,00 kuna, odnosno porasli su za visokih 673,38%, no usporedno s porastom financijskih rashoda za manju relativnu vrijednost od 67,70%. Promotivši račun dobiti i gubitka u cijelosti, evidentno je, dakle, da su se 2020. godine ukupni prihodi povećali, dok ukupni rashodi bilježe tendenciju smanjenja i manje su apsolutne vrijednosti, ponajprije zahvaljujući tendenciji porasta poslovnih prihoda i tendenciji smanjenja poslovnih rashoda čija je diferencija po apsolutnom iznosu veća od negativnog nerazmjera između financijskih prihoda i financijskih rashoda.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka pokazuje nam da udio poslovnih prihoda u odnosu na 2019. godinu pokazuje trend smanjenja te u ukupnim prihodima iznosi 94,96%, dok na udio financijskih prihoda otpada tek 5,04%. Promatrajući RDG s aspekta strukture ukupnih rashoda, može se uočiti da u 2020. godini poslovni rashodi čine 73,44% strukture ukupnih rashoda, dok preostalih 26,56% otpada na financijske rashode među kojima najznačajniji udio svakako imaju rashodi nastali po osnovi tečajnih razlika i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe.

5.3. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva C

U tablici 5. prikazana je horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva C

Tablica 5. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva C

BILANCA							
AKTIVA				INDEKS	PRE%	TEK%	(INDEKS-1)*100
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0	0	0	0	-100
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	1.165.009.408	1.002.441.257	0,8604576	92,653255	92,4473726	-13,95423504
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	0	0	0	0	0	-100
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	1.164.900.179	1.002.441.257	0,8605383	92,644568	92,4473726	-13,9461668
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	109.229	0	0	0,008687	0	-100
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	0	0	0	0	0	-100
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	0	0	0	0	0	-100
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	89.135.543	78.030.528	0,8754143	7,0889541	7,19614964	-12,4585711
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	5.360.667	9.022.302	1,6830559	0,4263341	0,83205685	68,30558585

II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	16.063.267	34.204.292	2,1293484	1,2775124	3,15439623	112,9348407
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	6.649.911	6.139.039	0,9231761	0,5288677	0,56615589	-7,682388531
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063	61.061.698	28.664.895	0,4694415	4,8562398	2,64354067	-53,05585017
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	3.241.424	3.865.421	1,1925071	0,2577906	0,35647776	19,25070586
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	1.257.386.375	1.084.337.206	0,8623739	100	100	-13,76260889
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	0	0	0	0	0	-100
PASIVA							
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	665.234.069	578.497.199	0,8696145	52,906098	53,3503043	-13,03854899
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	436.667.250	436.667.250	1	34,728168	40,2704295	0
II. KAPITALNE REZERVE	069	68.425.976	68.425.976	1	5,4419212	6,3103964	0
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	69.944.055	16.638.537	0,2378835	5,5626541	1,53444306	-76,21164944
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076	0	0	0	0	0	-100
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077	0	0	0	0	0	-100
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081	66.856.546	88.448.279	1,3229562	5,3171044	8,15689792	32,29561545
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	23.340.242	-31.682.843	-1,3574342	1,8562506	-2,92186257	-235,7434212
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087	0	0	0	0	0	-100
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	0	0	0	0	0	-100
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	497.362.042	395.803.103	0,7958048	39,555228	36,5018465	-20,41951947
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	74.283.247	98.831.679	1,3304706	5,9077503	9,11447827	33,04706376
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	20.507.017	11.205.225	0,5464093	1,6309241	1,03337089	-45,35906904
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	1.257.386.375	1.084.337.206	0,8623739	100	100	-13,76260889
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124	0	0	0	0	0	-100

Izvor: Zagrebačka burza d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 14.03.2022.)

Iz bilance Društva C, može se uočiti da se vrijednost ukupne aktive u 2020. godini smanjila za 13,76%. Pozicija dugotrajne imovine također pokazuje tendenciju smanjenja za 13,95% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno njena se apsolutna vrijednost spustila na razinu od 1.002.441.257,00 kuna. U kontekstu kratkotrajne imovine evidentan je također trend smanjenja njene vrijednosti za 12,45%. Sagledavši ukupnu aktivu, može se uočiti značajno smanjenje njene apsolutne vrijednosti za čak 173.049.169,00 kuna u odnosu na prvu promatranu godinu.

U kontekstu ukupne pasive Društva C, vidljivo je da pozicija kapitala i rezervi u 2020. godini bilježi smanjenje za 13,04%, te se tako s prijašnje razine od 665.234.069,00

kuna apsolutne vrijednosti smanjila na razinu od 578.497.199,00 kuna i to prvenstveno zbog značajnijeg smanjenja rezervi iz dobiti za čak 76,21%. Dugoročne obveze također bilježe trend smanjenja za 20,42%, a najviše zahvaljujući smanjenju obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama. Kratkoročne obveze su se neznatno povećale u 2020. godini za 33,05%, što je u cijelosti izazvano smanjenjem vrijednosti obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama.

Vertikalnom analizom zamjećuje se da u okviru aktive bilance Društva C, 2020. godine udio dugotrajne imovine iznosio je 92,45% što je neznatno manje u odnosu na 2019. godinu. Udio kratkotrajne imovine pokazuje trend smanjenja i u 2020. godini zauzima 41,34%. U kontekstu kratkotrajne imovine najveći udio od 3,12% odnosi se na potraživanja od kupaca, dok pozicija novca u banci i blagajni čini udio od 2,64% ukupne aktive.

Promotrivši ukupnu pasivu bilance, može se uočiti da je najvećim dijelom zastupljena kapitalom i rezervama koji tvore udio od 53,35%. U tom smislu, najznačajniji udio odnosi se na temeljni kapital. Na kratkoročne obveze u 2020. godini, dakle, otpada 9,11% udjela u ukupnoj pasivi bilance Društva C, dok dugoročne obveze, a nadasve obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama, zauzimaju gotovo 36,50% ukupne pasive.

Tablica 6. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva C

RAČUN DOBITI I GUBITKA							
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	268.709.320	241.072.838	0,897151	99,844196	99,8726834	-10,28489894
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	215.633.102	252.389.998	1,1704604	87,731199	92,4292196	17,04603591
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132	0	0	0	0	0	-100
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	87.534.436	75.242.370	0,8595745	35,613739	27,5549491	-14,04254892
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	51.383.148	51.289.750	0,9981823	20,905441	18,7831198	-0,181767766
4. Amortizacija	141	52.505.691	52.806.268	1,0057247	21,362153	19,3384927	0,572465564
5. Ostali troškovi	142	16.809.013	16.832.657	1,0014066	6,8388149	6,16438592	0,140662631
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	4.687.632	55.675.536	11,877113	1,907182	20,3892642	1087,711322
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	0	0	0	0	0	-100
8. Ostali poslovni rashodi	153	2.713.182	543.417	0,2002877	1,1038691	0,19900792	-79,97122935
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	419.313	307.317	0,732906	0,1558039	0,1273166	-26,70940324
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	30.155.289	20.673.000	0,6855514	12,268801	7,57078042	-31,44486196

V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	173	0	0	0	0	0	-100
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174	0	0	0	0	0	-100
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175	0	0	0	0	0	-100
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176	0	0	0	0	0	-100
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	269.128.633	241.380.155	0,8968951	100	100	-10,31048896
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	245.788.391	273.062.998	1,1109678	100	100	11,09678406
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	23.340.242	-31.682.843	-1,3574342	8,6725228	-13,1257033	-235,7434212
XII. POREZ NA DOBIT	182	0	0	0	0	0	-100
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	23.340.242	-31.682.843	-1,3574342	8,6725228	-13,1257033	-235,7434212
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)					0	0	-100
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199	0	0	0	0	0	-100
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200	0	0	0	0	0	-100
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201	0	0	0	0	0	-100
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)							
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202	23.340.242	-31.682.843	-1,3574342	8,6725228	-13,1257033	-235,7434212
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203	17.666.204	-54.472.530	-3,0834315	6,5642231	-22,567112	-408,3431506
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	212	0	0	0	0	0	-100
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213	17.666.204	-54.472.530	-3,0834315	6,5642231	-22,567112	-408,3431506
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214	41.006.446	-86.155.373	-2,1010202	15,236746	-35,6928153	-310,102024
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)							
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215	0	0	0	0	0	-100
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216	0	0	0	0	0	-100
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217	0	0	0	0	0	-100

Izvor: Zagrebačka burza d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 15.03.2022.)

Iz računa dobiti i gubitka, zamjećuje se da se u 2020. godini vrijednost ukupnih prihoda smanjila za 10,31% u odnosu na 2019. godinu pa su tako 2020. godini iznosili 241.380.155,00 kuna za razliku od ukupnih rashoda koje karakterizira tendencija povećanja i iste se godine kreću na razini od 273.062.998,00 kuna čime značajno nadmašuju ukupne prihode poslovanja te poduzeće ostvaruje gubitak. U kontekstu analize dinamike kretanja poslovnih rashoda, može se uočiti tendencija njihova povećanja. U kontekstu poslovne aktivnosti poduzeća, poslovni prihodi pokazuju tendenciju smanjenja za 10,28%, dok se financijski prihodi smanjuju za čak 26,71% u

odnosu na 2019. godini. U kontekstu razmatranja financijske aktivnosti poduzeća, dakle, bilježi se trend smanjenja financijskih prihoda za 26,71% te su se oni spustili na razinu od 307,317,00 kuna, no financijski rashodi, premda pokazuju veću tendenciju smanjenja za čak 31,44%, u apsolutnoj veličini gotovo su 68 puta veći od financijskih prihoda te 2020. godini zadržavaju razinu od vrtoglavih 20.673.000,00 kuna što nije dobar pokazatelj. Ovako konstruirana dinamika kretanja pozicija računa dobiti i gubitka naposljetku je rezultirala gubitkom poslovanja Društva C u visini od 31.682.843,00 kuna.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Društva C pokazuje nam da udio poslovnih prihoda u ukupnim приходima u 2020. godini iznosi 99,87 %, dok na udio financijskih prihoda otpada svega 0,13%. U kategoriji poslovnih prihoda, najveći udio od 99,56% u 2019. godini zauzimaju prihodi od prodaje izvan grupe dok u narednoj godini poprimaju nešto manje razmjere. Udio financijskih prihoda iznosi svega 0,13% ukupnih prihoda poduzeća dok financijski rashodi poprimaju znatno veće razmjere i zauzimaju udio od čak 7,57% ukupnih rashoda.

5.4. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva D

U tablici 7. prikazana je horizontalna i vertikalna analiza bilanca trgovačkog društva D

Tablica 7. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva D

BILANCA								
AKTIVA				INDEKS	PRE%	TEK%	(INDEKS-1)*100	
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001			0	0	0	-100	
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	144.154.071	163.943.044	1,13727655	75,2518395	77,7549743	13,72765463	
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	2.168.426	2.079.549	0,95901313	1,13196973	0,98628935	-4,098687251	
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	83.022.447	103.317.794	1,24445614	43,3396838	49,0016058	24,44561409	
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	58.748.155	58.340.787	0,99306586	30,6679284	27,6698924	-0,693414117	
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	0	0	0	0	0	-100	
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	215.043	204.914	0,95289779	0,11225754	0,0971867	-4,710220747	
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	46.486.646	45.797.977	0,98518566	24,2671303	21,7210834	-1,481434045	
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	3.236.780	3.123.115	0,96488331	1,68967583	1,48123227	-3,511669004	

II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	17.796.324	19.812.066	1,11326732	9,29010265	9,39647481	11,32673242
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	315.024	32.606	0,10350323	0,16444999	0,01546439	-89,64967748
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063	25.138.518	22.830.190	0,90817565	13,1229018	10,8279119	-9,1824347
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	921.472	1.104.710	1,19885357	0,48103021	0,52394231	19,88535734
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	191.562.189	210.845.731	1,10066466	100	100	10,06646567
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066			0	0	0	-100
PASIVA							
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	151.301.237	152.684.784	1,00914432	78,9828294	72,4154021	0,914432048
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	231.845.600	125.859.040	0,54285714	121,028895	59,6924772	-45,71428571
II. KAPITALNE REZERVE	069	15.070.606	6.430.886	0,42671715	7,86721329	3,05004326	-57,32828527
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	-330.496	6.212.394	-18,797184	-0,1725267	2,94641678	-1979,718363
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076			0	0	0	-100
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077	0	0	0	0	0	-100
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081	-90.616.253	11.335.094	-0,125089	-47,30383	5,37601304	-112,5088973
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	-5.584.421	1.851.438	-0,3315363	-2,9152	0,87810078	-133,1536251
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087	916.201	995.932	1,08702348	0,47827862	0,47235104	8,702348066
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	829.760	1.144.454	1,37925906	0,43315437	0,54279211	37,92590629
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	17.065.790	34.395.539	2,01546714	8,9087466	16,3131304	101,5467142
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	20.859.991	20.998.161	1,00662368	10,8894094	9,95901643	0,662368455
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	1.505.411	1.622.793	1,07797339	0,7858602	0,76965893	7,797339066
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	191.562.189	210.845.731	1,10066466	100	100	10,06646567
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124			0	0	0	-100

Izvor: Zagrebačka burza d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 14.03.2022.)

Iz predmetne bilance može se uočiti da se vrijednost dugotrajne imovine 2020. godine povećala za 13,73% u odnosu na prethodnu 2019. godinu, odnosno dugotrajna je imovina dosegla novu razinu od 163.943.044,00 kuna što je najvećim dijelom uzrokovano

porastom vrijednosti pozicije materijalne imovine za 24,45%. Kratkotrajna financijska imovina smanjila se s razine od 315.024,00 kuna koliko je iznosila 2019. godine na razinu od svega 32.606,00 kuna, što je uglavnom uzrokovano danim zajmovima i depozitima. Sagledavši ukupnu aktivu, evidentno je da se u 2020. povećala za 10,10% na razinu od 210.845.731.00 kuna, dok je 2019. godine njena vrijednost iznosila 191.562.189,00 kuna.

Promotrivši pasivu bilance, vidljivo je da pozicija kapitala i rezervi pokazuje tendenciju povećanja za 0,91%, naprosto zbog porasta rezervi iz dobiti za čak 1979%, Dugoročne obveze bilježe porast za gotovo 102%, a najviše zahvaljujući povećanju obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama. Kratkoročne obveze, iako neznatno, također pokazuju trend povećanja što je, promotrivši i relativne i apsolutne vrijednosti, uglavnom izazvano porastom obveza za poreze, doprinose i slična davanja i zbog nešto manje značajnog porasta obveza poduzeća prema bankama i dobavljačima.

Vertikalnom analizom izvršit će se analiza strukture aktive i pasive te poredba financijskih podataka u jednoj godini. U okviru aktive bilance Društva D, evidentno je da je u 2020. godini, udio dugotrajne imovine iznosio 77,75% dok je udio kratkotrajne imovine iznosio svega 21,72%. Udio kratkotrajne imovine pokazuje trend smanjenja i u 2020. godini zauzima 21,72%. Promotrivši pasivu bilance, može se uočiti da je najvećim dijelom zastupljena kapitalom i rezervama udjelom od 72,45%. Na dugoročne obveze otpada udio od 16,31%, dok kratkoročne obveze tijekom 2020. godine zadržavaju udio od 10% u ukupnoj pasivi.

Tablica 8. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva D

RAČUN DOBITI I GUBITKA							
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	86.335.126	92.606.904	1,07264457	99,0778492	98,1424794	7,264456879
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	90.941.658	89.826.478	0,98773741	98,0563799	97,2652862	-1,226258708
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132			0	0	0	-100
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	51.690.805	56.639.059	1,09572793	55,734779	61,3295145	9,572793459
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	23.331.909	21.329.868	0,914193	25,1572556	23,0962603	-8,580699505
4. Amortizacija	141	5.454.548	4.794.554	0,87900116	5,88127864	5,19160583	-12,09988435
5. Ostali troškovi	142	4.784.306	3.255.841	0,68052524	5,15860098	3,52546725	-31,94747577

6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	842.920	800.660	0,94986476	0,90886493	0,86696513	-5,013524415
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	829.760	1.143.721	1,37837567	0,89467537	1,23843607	37,83756749
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	803.550	1.752.750	2,18125817	0,9221508	1,85752059	118,1258167
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	1.802.596	2.525.564	1,40107046	1,94362014	2,73471376	40,10704562
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	173			0	0	0	-100
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174			0	0	0	-100
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175			0	0	0	-100
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176			0	0	0	-100
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	87.138.676	94.359.654	1,08286766	100	100	8,286765798
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	92.744.254	92.352.042	0,99577104	100	100	-0,42289628
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	-5.605.578	2.007.612	-0,3581454	-6,4329391	2,12761696	-135,8145404
XII. POREZ NA DOBIT	182	118.118	76.403	0,64683621	0,13555175	0,08096999	-35,31637854
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	-5.723.696	1.931.209	-0,3374059	-6,5684909	2,04664697	-133,7405935
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)							
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199	-5.723.696	1.931.209	-0,3374059	-6,5684909	2,04664697	-133,7405935
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200	-5.584.421	1.851.438	-0,3315363	-6,4086595	1,96210766	-133,1536251
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201	-139.275	79.771	-0,5727589	-0,1598314	0,08453931	-157,275893
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)							
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202	-5.723.696	1.931.209	-0,3374059	-6,5684909	2,04664697	-133,7405935
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203	105.500	0	0	0,12107138	0	-100
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	212	18.990		0	0,02179285	0	-100
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213	86.510	0	0	0,09927853	0	-100
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214	-5.637.186	1.931.209	-0,3425839	-6,4692124	2,04664697	-134,2583871
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)							
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215	-5.637.186	1.931.209	-0,3425839	-6,4692124	2,04664697	-134,2583871

1. Pripisana imateljima kapitala matice	216	-5.497.911	1.851.438	-0,336753	-6,3093809	1,96210766	-133,6752996
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217	-139.275	79.771	-0,5727589	-0,1598314	0,08453931	-157,275893

Izvor: Zagrebačka burza d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 14.03.2022.)

Iz računa dobiti i gubitka evidentno je da se vrijednost ukupnih prihoda u odnosu na 2019. godinu povećala za 8,29%, odnosno 2020. godine, njihova apsolutna vrijednost porasla je za 7.220.978,00 kuna, dok ukupni rashodi bilježe trend smanjenja za neznatnih 0,42%. S aspekta analize dinamike kretanja u kontekstu ukupnih prihoda, najveći porast bilježe financijski prihodi koji su za čak 118,13% veći u odnosu na prvu promatranu godinu, dok poslovni prihodi rastu za 7,26 %. Glede poslovnih rashoda bilježi se tendencija smanjenja vrijednosti, no za neznatnih 1,23%. U konačnici, poduzeće 2020. godine ipak uspijeva poslovati s pozitivnim financijskim rezultatom te generirati dobit od 1.931.209,00 kuna od koje 1.851.438,00 kuna pripada imateljima kapitala matice, a preostalih 79.771,00 kuna manjinskom nekontrolirajućem interesu.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Društva D pokazuje nam da poslovnih prihodi 2020. godine zauzimaju udio od 98,14% u ukupnim prihodima u dok na udio financijskih prihoda otpada svega 1,86%. Vertikalnom analizom strukture prihoda i rashoda Društva D evidentno je da u 2020. godini poslovni rashodi čine 97,27% ukupnih rashoda, dok preostalih 2,73 % čine financijski rashodi. U kontekstu analize poslovnih rashoda, uočava se da materijalni troškovi zauzimaju najveći postotni udio od 97,27%, a najveći značaj u navedenoj kategoriji zasigurno pripada ostalim vanjskim troškovima. Promotivši strukturu financijskih rashoda, uočava se da najveći udio od 2,07% koliko je evidentirano 2020. godine zasigurno pripada rashodima s osnove tečajnih razlika.

5.5. Analiza financijskih izvještaja trgovačkog društva E

Tablica 9. prikazuje horizontalnu i vertikalnu analizu bilance trgovačkog društva E

Tablica 5. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva E

BILANCA							
AKTIVA				INDEKS	PRE%	TEK%	(INDEKS-1)*100
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0	0	0	0	-100
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	587.430.448	388.219.497	0,660877383	96,94717998	92,6725902	-33,91226173
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	570.631	414.497	0,7263836	0,094174666	0,09894534	-27,36164001
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	567.669.554	368.599.208	0,649320023	93,68592079	87,9889949	-35,06799768
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	18.501.604	18.720.933	1,011854594	3,053430987	4,46890835	1,18545938
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	688.659	484.859	0,704062533	0,113653537	0,11574158	-29,59374669
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	0	0	0	0	0	-100
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	16.781.936	29.458.938	1,755395683	2,769623834	7,03219727	75,53956826
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	1.154.045	961.570	0,833217076	0,190458987	0,22953814	-16,67829244
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	5.041.781	7.199.202	1,427908511	0,832075443	1,71853475	42,79085109
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	1.662.795	4.297.327	2,584399761	0,27442106	1,02582283	158,4399761
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063	8.923.315	17.000.839	1,905215607	1,472668344	4,05830155	90,52156065
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	1.715.966	1.236.690	0,720696098	0,28319619	0,29521254	-27,93039023
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	605.928.350	418.915.125	0,691360827	100	100	-30,86391733
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	0	0	0	0	0	-100
PASIVA							
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	-388.557.961	-287.507.279	0,739934084	-64,12605731	-68,631391	-26,00659159
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	232.000.000	232.000.000	1	38,28835538	55,3811467	0
II. KAPITALNE REZERVE	069	1.447.200	1.447.200	1	0,23884012	0,34546377	0
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	95.061.727	111.148.871	1,1692284	15,68860856	26,5325514	16,92284004
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076	0	0	0	0	0	-100

V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077	0	0	0	0	0	-100
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081	-715.378.129	-815.819.686	1,140403449	-118,0631553	-194,74582	14,04034495
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	-100.441.557	96.535.047	-0,961106636	-16,57647426	23,0440586	-196,1106636
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087	98.752.798	87.181.289	0,882823482	16,29776821	20,8112058	-11,71765179
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	482.629	373.098	0,773053422	0,079651167	0,08906291	-22,6946578
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	266.231.309	483.921.624	1,817673608	43,93775419	115,517821	81,7673608
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	687.154.327	195.804.934	0,284950449	113,4052115	46,7409559	-71,5049551
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	40.618.046	26.322.748	0,648055497	6,703440432	6,28355159	-35,19445027
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	605.928.350	418.915.125	0,691360827	100	100	-30,86391733
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124	0	0	0	0	0	-100

Izvor: Zagrebačka burza d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 15.03.2022.)

Prema bilanci Društva E evidentno je da se vrijednost dugotrajne imovine u 2020. godini smanjila za 33,91% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno njena se vrijednost sa prijašnje razine od 587.430.448,00 kuna spustila na razinu od 388.219.497,00 kuna. U kontekstu kratkotrajne imovine, evidentno je značajno povećanje za visokih 75,40%. Promotrivši cjelokupnu aktivu, evidentno je da se u 2020. godini njena apsolutna vrijednost smanjila za 30,86% na razinu od 418.915.125,00 kuna.

U kontekstu analize dinamike kretanja pozicija pasive, evidentno je da stavka kapitala i rezervi u obje promatrane godine negativnog predznaka, uglavnom zbog činjenice da je poduzeće 2019. godine poslovalo s negativnim financijskim rezultatom te ostvaruje gubitak poslovanja te tako u 2020. godini ima preneseni gubitak od 815.819.686,00 kuna. Dugoročne obveze bilježe trend porasta za čak 81,77% što je uglavnom izazvano povećanjem obveza prema dobavljačima za gotovo 259% te porastom obveza za zajmove, depozite i sl. za visokih 184,64%. Nasuprot dugoročnim obvezama, kratkoročne obveze bilježe evidentno smanjenje za 71,50% te su se tako

2020. godine spustile na razinu od 195.804.934,00 kuna. Do smanjenja najvećim dijelom dolazi zbog smanjenja obveza prema bankama za gotovo 54,46% te zbog smanjenja obveza za zajmove, depozite i slično za 48,84%.

Vertikalna analiza bilance Društva E pokazuje nam da je u 2020. godini udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi iznosio 92,67%, dok je udio kratkotrajne imovine iznosio svega 7,03%. U kontekstu kratkotrajne imovine, najznačajniji udio odnosi se na udio potraživanja, posebice ostalih potraživanja te potraživanja od kupaca dok zalihe sirovina i materijala zadržavaju tek neznatan udio od 0,23% ukupne aktive. Promotivši strukturu pasive bilance, može se uočiti da su tijekom 2020. godine najvećim dijelom bila zastupljene dugoročne obveze među kojima se najviše ističe udio obveza za zajmove, depozite i sl. te udio ostalih dugoročnih obveza.

Tablica 6. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva E

RAČUN DOBITI I GUBITKA							
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	192.897.835	250.827.401	1,300312163	77,73490619	82,1913922	30,03121627
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	252.447.001	135.648.698	0,537335351	67,83463824	63,8073959	-46,26646486
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku gotovih proizvoda	132	0	0	0	0	0	-100
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	19.904.354	23.673.440	1,189359876	5,348467788	11,1356805	18,93598757
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	46.607.035	34.667.149	0,743817945	12,52370338	16,3069792	-25,61820549
4. Amortizacija	141	44.705.072	30.069.323	0,67261547	12,01262988	14,1442212	-32,73845303
5. Ostali troškovi	142	19.998.294	19.336.756	0,966920278	5,373710258	9,09576032	-3,30797217
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	121.232.246	27.902.030	0,230153535	32,57612694	13,1247546	-76,98464648
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	0	0	0	0	0	-100
8. Ostali poslovni rashodi	153	0	0	0	0	0	-100
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	55.250.448	54.347.380	0,98365501	22,26509381	17,8086078	-1,634498964
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	119.703.581	76.942.172	0,642772517	32,16536176	36,1926041	-35,72274834
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SU DJELUJUĆIM INTERESOM	173	0	0	0	0	0	-100
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174	0	0	0	0	0	-100

VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175	0	0	0	0	0	-100
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176	0	0	0	0	0	-100
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	248.148.283	305.174.781	1,229808151	100	100	22,98081506
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	372.150.582	212.590.870	0,571249597	100	100	-42,8750403
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	-124.002.299	92.583.911	-0,746630601	-49,97104856	30,3379954	-174,6630601
XII. POREZ NA DOBIT	182	127.081	193.741	1,524547336	0,051211718	0,06348526	52,4547336
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	-124.129.380	92.390.170	-0,744305417	-50,02226028	30,2745101	-174,4305417
XVII. POREZ NA DOBIT (AOP 182+189)	195	0	0	0	0	0	-100
XVIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 192-195)	196	0	0	0	0	0	-100
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)							
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199	-124.129.380	92.390.170	-0,744305417	-50,02226028	30,2745101	-174,4305417
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200	-100.441.557	96.535.047	-0,961106636	-40,47642635	31,6327079	-196,1106636
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201	-23.687.823	-4.144.877	0,174979229	-9,545833932	-1,3581977	-82,50207712
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)							
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202	-124.129.380	92.390.170	-0,744305417	-50,02226028	30,2745101	-174,4305417
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203	-1.457.450	8.660.512	-5,942236097	-0,587330278	2,83788587	-694,2236097
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	212	0	0	0	0	0	-100
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213	-1.457.450	8.660.512	-5,942236097	-0,587330278	2,83788587	-694,2236097
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214	-125.586.830	101.050.682	-0,804628017	-50,60959056	33,112396	-180,4628017
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)							
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215	-125.586.830	101.050.682	-0,804628017	-50,60959056	33,112396	-180,4628017
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216	-105.130.556	112.622.191	-1,0712603	-42,36602193	36,9041605	-207,12603
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217	-20.456.274	-11.571.509	0,565670415	-8,243568625	-3,7917645	-43,43295851

Izvor: Zagrebačka burza d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 15.03.2022.)

Iz računa dobiti i gubitka Društva E, evidentno je da se vrijednost ukupnih prihoda u odnosu na 2019. godinu povećala za 22,98% u odnosu na 2019. godinu, odnosno njihova apsolutna vrijednost dosegla je razinu od 305.174.781,00 kuna za razliku od ukupnih rashoda koji bilježe značajno smanjenje za 42,88%. U okviru poslovne aktivnosti poduzeća, bilježi se pozitivna tendencija smanjenja vrijednosti pozicije poslovnih rashoda za čak 46,27% pa tako poslovni prihodi iznose 250.827.401,00 kuna, dok se poslovni rashodi zadržavaju na razini od 135.648.698,00 kuna apsolutne vrijednosti. Naposljetku, poduzeće 2020. godine ipak uspijeva poslovati s pozitivnim financijskim rezultatom te generirati dobit od 92.390.170,00 kuna. Budući je samo godinu dana ranije situacija bila izrazito loša, barem sudeći po visini generiranog gubitka, sama činjenica da je poduzeće u 2020. godini uspjelo poslovati s pozitivnim financijskim rezultatom, pozitivan je pokazatelj.

Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Društva E pokazuje nam da poslovni prihodi 2020. godine zauzimaju udio od 82,19% u ukupnim приходima u dok na udio financijskih prihoda otpada 17,81%. U kategoriji poslovnih rashoda, najveći udio od 16,31% u ukupnim rashodima otpada na troškove osoblja. Udio vrijednosnih usklađenja iznosi 13,12%, a materijalnih troškova 11,14%. Vertikalnom analizom strukture prihoda i rashoda Društva E evidentno je da u 2020. godini poslovni rashodi čine 63,81% ukupnih rashoda, dok preostalih 36,19% udjela otpada na financijske rashode. Promotrivši strukturu financijskih rashoda, uočava se da najveći udio od 34,17% koliko je evidentirano 2020. godine zasigurno pripada rashodima s osnove tečajnih razlika.

5.6. Analiza zbirnih finansijskih izvještaja prijevoznika u teretnom brodskom prijevozu

U tablici 11. je prikazana horizontalna i vertikalna analiza zbirne bilance prijevoznika u teretnom brodskom prijevozu

Tablica 7. Horizontalna i vertikalna analiza zbirne bilance prijevoznika u teretnom brodskom prijevozu

ZBIRNA BILANCA SEKTORA							
AKTIVA		2019.	2020.	INDEKS	PRE%	TEK%	(INDEKS-1)-100
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0	0	0	0	-100
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	3.725.366.593	3.216.756.080	0,863473701	93,14589455	91,41857251	-13,65262989
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	14.813.386	11.857.327	0,800446772	0,370381292	0,336979205	-19,95532284
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	3.623.984.338	3.119.243.125	0,860722021	90,61101896	88,6473039	-13,92779786
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	85.629.058	84.947.245	0,992037598	2,140996062	2,414157519	-0,79624022
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	688.659	484.859	0,704062533	0,017218643	0,013779446	-29,59374669
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	251.152	223.524	0	0,006279591	0,006352438	-100
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	243.356.665	271.398.128	1,115227841	6,08468286	7,712996829	11,52278406
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	41.094.747	49.321.495	1,200189771	1,027498066	1,401691815	20,01897712
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	72.369.819	93.338.114	1,289738116	1,809473339	2,65262175	28,97381158
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	12.355.373	24.220.269	1,960302534	0,308923227	0,688327732	96,0302534
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063	117.536.726	104.518.250	0,889239079	2,938788227	2,970355532	-11,07609208
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064	30.773.028	30.557.572	0,992998544	0,769422592	0,868430662	-0,700145595
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	3.999.496.286	3.518.711.780	0,879788735	100	100	-12,02112645
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066	0	0	0	0	0	-100
PASIVA							
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	980.361.487	1.001.773.541	1,021840978	24,51212395	28,46989477	2,184097834
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	1.401.002.550	1.229.549.030	0,877620837	35,02947496	34,94315837	-12,23791634

II. KAPITALNE REZERVE	069	84.943.782	76.304.062	0,898288965	2,123862005	2,168522652	-10,17110352
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	400.574.156	365.545.732	0,912554458	10,01561515	10,38862387	-8,744554154
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076	158.385.854	111.737.567	0	3,960145045	3,175524851	-100
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077	0	0	0	0	0	-100
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081	-789.800.107	-997.835.882	1,263403073	-19,74748945	-28,3579885	26,34030727
1. Zadržana dobit	082	92.364.236	123.400.288	0	2,309396719	3,506973453	-100
2. Preneseni gubitak	083	882.164.343	1.121.236.170	1,271005997	22,05688617	31,86496195	27,10059967
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	-381.176.539	121.397.645	-0,318481419	-9,530613651	3,450059357	-131,8481419
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087	106.431.791	95.075.387	0,893298761	2,661129887	2,701994166	-10,67012393
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	1.492.935	2.188.299	1,465769776	0,037328076	0,062190345	46,57697756
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	1.581.891.104	1.885.100.023	1,191674963	39,55225836	53,57358434	19,16749631
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	1.349.261.773	572.641.660	0,42441109	33,73579262	16,27418487	-57,55889098
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	86.488.987	57.008.257	0,659138914	2,162496995	1,620145683	-34,08610856
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	3.999.496.286	3.518.711.780	0,879788735	100	100	-12,02112645
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124	0	0	0	0	0	-100

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa Zagrebačke burze d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 03.05.2022.)

Iz zbirne bilance prijevoznika u teretnom brodskom prijevozu, evidentno je da se vrijednost dugotrajne imovine cjelokupnog sektora u 2020. godini smanjila za 13,65 %, odnosno za cca 510 mil. kuna apsolutne vrijednosti. Naime, uzrok ovakvog negativnog trenda očituje se u smanjenju vrijednosti nematerijalne imovine za 19,96% u odnosu na prethodnu godinu, no još veći doprinos smanjenju vrijednosti dugotrajne imovine, odražava se u smanjenju vrijednosti pozicije materijalne imovine. Naime, premda se radi o manjem relativnom smanjenju u odnosu na smanjenje nematerijalne imovine, ukoliko promotrimo apsolutne vrijednosti za obje pozicije u obje promatrane godine, vidljivo je da je riječ o gotovo 500 milijuna kuna. Dugotrajna financijska imovina cjelokupnog sektora

također pokazuje tendenciju smanjenja za 0,80% u odnosu na 2019. godinu. Promotrivši poziciju kratkotrajne imovine, može se uočiti trend povećanja za 11,52%, i to ponajprije zbog porasta vrijednosti kratkotrajne financijske imovine za čak 96% koji je očigledno posljedica zajma te zbog porasta potraživanja od kupaca za 32,63%. Potraživanja od države i drugih institucija također bilježe trend povećanja za čak 198,02% u odnosu na prvo promatrano razdoblje. Nasuprot tome, pozicija novca u banci i blagajni pokazuje tendenciju smanjenja za 11,07%, no to je smanjenje manje značajno od povećanja vrijednosti ostalih spomenutih pozicija. Cjelokupna ovakva dinamika kretanja pozicija zbirne bilance sektora, u 2020. godini rezultirala je i evidentnim trendom smanjenja cjelokupne aktive sektora brodskih prijevoznika za 12,02% u odnosu na 2019. godinu. U kontekstu razmatranja pasive bilance, u 2020. godini može se uočiti trend povećanja pozicije kapitala i rezervi do kojeg je došlo najvećim dijelom zbog generiranja dobiti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika. U kategoriji rezerviranja zamjećuje se također povećanje za gotovo 47% u odnosu na prvo promatrano razdoblje. U kontekstu razmatranja dugoročnih obveza na razini cjelokupnog sektora, također se uočava trend povećanja za čak 19,19% što je uglavnom uzrokovano porastom obveza za zajmove. S druge strane, kratkoročne obveze pokazuju značajan trend smanjenja u odnosu na 2019. godinu smanjenja kratkoročnih obveza prema bankama, obveza za zajmove, za zaposlenike i prema dobavljačima.

Vertikalna analiza zbirne bilance sektora pokazuje nam da je u 2020. godini udio dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika iznosio 91,42%, dok je udio kratkotrajne imovine iznosio svega 7,71%. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi zauzimaju udio od svega 0,87%. Glede udjela dugotrajne imovine, primjećuje se tendencija smanjenja u odnosu na prethodnu godinu. Najveći udio u okviru dugotrajne imovine 2020. godine odnosi se na materijalnu imovinu te iznosi 88,65%, dok na nematerijalnu imovinu otpada svega 0,34%, a najvećim je dijelom čine koncesije, patenti, licence i softver. Unutar kategorije materijalne imovine, najveći udio od 55,06% odnosi se na alate, pogonski inventar i transportnu imovinu. U kontekstu razmatranja pozicije dugotrajne financijske imovine, evidentno je da u 2020. godini zauzima udio od 2,41% ukupne aktive sektora, dok na potraživanja otpada neznatan udio od 0,14%. Najznačajnija stavka unutar kategorije kratkotrajne imovine u 2020. godini jest novac u banci blagajni koji tvori udio od 2,97% ukupne aktive sektora. Analizom pasive

zbirne bilance, može se uočiti da su tijekom 2020. godine najvećim dijelom bile zastupljene dugoročne obveze koje zauzimaju udio od 53,57%, dok na kratkoročne obveze otpada svega 16,27% ukupne pasive sektora brodskih prijevoznika u Republici Hrvatskoj. U okviru dugoročnih obveza, najviše se ističu obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama. Jedine dugoročne obveze koje poduzeće zapravo ima jesu obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama. Unutar kratkoročnih obveza također, najznačajniji udio od 10,97% zauzimaju obveze prema bankama, dok na obveze prema dobavljačima otpada svega 2,58% pasive sektora.

Tablica 8. Horizontalna i vertikalna analiza zbirnog računa dobiti i gubitka prijevoznika u teretnom brodskom prijevozu

ZBIRNI RAČUN DOBITI I GUBITKA SEKTORA							
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	1.110.130.716	1.192.502.510	1,074200085	94,58916434	92,87914986	7,420008546
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	126	0	0	0	0	0	-100
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	127	935.557.595	765.730.760	0,818475275	79,71458661	59,63964136	-18,15247248
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	128	0	0	0	0	0	-100
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	129	0	0	0	0	0	-100
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	130	174.573.121	426.771.750	2,444658992	14,87457774	33,23950851	144,4658992
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	1.315.454.337	943.902.120	0,717548374	83,37357716	80,97569031	-28,24516264
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132	0	0	0	0	0	-100
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	306.817.128	288.909.876	0,941635423	19,44608853	24,78506632	-5,836457735
a) Troškovi sirovina i materijala	134	141.105.117	118.389.923	0,839019346	8,943251034	10,15646171	-16,09806539
b) Troškovi prodane robe	135	1.918.792	834.495	0	0,121613156	0,071589847	-100
c) Ostali vanjski troškovi	136	163.793.219	169.685.458	1,035973644	10,38122434	14,55701476	3,597364431
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	189.826.985	173.860.271	0,91588807	12,03124604	14,91516457	-8,411192961
a) Neto plaće i nadnice	138	164.088.750	148.471.358	0,904823506	10,39995511	12,73709472	-9,517649443
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	139	17.117.502	16.815.774	0,982373129	1,084908334	1,442595454	-1,762687102
c) Doprinosi na plaće	140	8.620.733	8.573.139	0,994479124	0,54638259	0,735474404	-0,552087624
4. Amortizacija	141	229.411.541	179.678.934	0,78321663	14,54011764	15,41433736	-21,67833701
5. Ostali troškovi	142	126.607.889	118.568.845	0,936504399	8,024415828	10,17181111	-6,349560097
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	412.221.302	124.997.781	0,303229795	26,12661159	10,72333814	-69,67702048
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	144	410.214.778	122.124.059	0,297707605	25,99943798	10,47680662	-70,22923952
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	145	2.006.524	2.873.722	0	0,127173615	0,246531518	-100
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	850.701	1.701.296	0	0,053917482	0,145951169	-100
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	147	850.701	513.904	0	0,053917482	0,044086914	-100
b) Rezerviranja za porezne obveze	148	0	50.000	0	0	0,004289411	-100
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	149	0	0	0	0	0	-100

d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	150	0	0	0	0	0	-100
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	151	0	0	0	0	0	-100
f) Druga rezerviranja	152	0	1.137.392	0	0	0,097574844	-100
8. Ostali poslovni rashodi	153	49.718.791	56.185.117	0	3,151180046	4,820021629	-100
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	62.767.322	91.283.043	1,45430839	5,348116623	7,109663384	45,430839
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	155	0	0	0	0	0	-100
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	156	0	0	0	0	0	-100
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	157	0	0	0	0	0	-100
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	158	0	0	0	0	0	-100
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	159	37.631	0	0	0,003206366	0	-100
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	160	857.527	1.040.959	0	0,073065956	0,081076045	-100
7. Ostali prihodi s osnove kamata	161	1.091.290	194.383	0,178122222	0,092983833	0,015139698	-82,18777777
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	162	60.705.028	90.047.701	1,483364788	5,172397977	7,013447641	48,33647882
9. Nerealizirani dobici (prihodi) od financijske imovine	163	0	0	0	0	0	-100
10. Ostali financijski prihodi	164	75.846	0	0	0,006462491	0	-100
IV. FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	262.328.915	221.758.977	0,84534706	16,62642284	19,02430969	-15,46529402
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	166	0	0	0	0	0	-100
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	167	0	17.824.284	0	0	1,52911374	-100
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	168	184.138.123	102.156.081	0,554779637	11,67068561	8,763789172	-44,52203632
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	169	77.025.462	97.068.615	1,260214642	4,881878541	8,327344479	26,02146418
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	170	0	0	0	0	0	-100
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	171	0	0	0	0	0	-100
7. Ostali financijski rashodi	172	1.165.330	4.709.997	0	0,073858687	0,404062297	-100
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELJUJUĆIM INTERESOM	173	736.092	143.630	0	0,062719035	0,011186754	-100
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174	0	0	0	0	0	-100
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELJUJUĆIM INTERESOM	175	0	0	0	0	0	-100
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176	0	0	0	0	0	-100
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	1.173.634.130	1.283.929.183	1,093977374	100	100	9,397737351
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	1.577.783.252	1.165.661.097	0,738796724	100	100	-26,12032765
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	-404.149.122	118.268.086	-0,292634772	-34,43569948	9,211418166	-129,2634772
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 177-178)	180	23.340.242	195.951.291	0	1,988715342	15,26184572	-100
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 178-177)	181	-427.489.364	-77.683.205	0,181719621	-36,42441482	-6,050427549	-81,82803795
XII. POREZ NA DOBIT	182	518.946	520.883	1,003732566	0,044217017	0,040569449	0,373256562
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	-404.668.068	117.747.203	-0,290972311	-34,4799165	9,170848717	-129,0972311
1. Dobit razdoblja (AOP 179-182)	184	23.340.242	195.681.147	0	1,988715342	15,2408053	-100

2. Gubitak razdoblja (AOP 182-179)	185	-428.008.310	-77.933.944	0,182085119	-36,46863184	-6,069956586	-81,79148811
------------------------------------	-----	--------------	-------------	-------------	--------------	--------------	--------------

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa Zagrebačke burze d.d., dostupno na: <https://eho.zse.hr/financijski-izvjestaji>, (pristupano: 03.05.2022.)

Prema podacima navedenim u računu dobiti i gubitka u 2020. godini može se uočiti tendencija povećanja ukupnih prihoda u odnosu na prethodnu godinu pa su tako sa prvotne razine od 1.173.634,130 porasli na razinu od 1.283.929.183 kuna apsolutne vrijednosti, dok su se ukupni rashodi smanjili za 26,12% u odnosu na 2019. godinu i to ispod razine generiranih prihoda što je u konačnici rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom na razini cjelokupnog sektora. Isti trend prati i dinamiku kretanja prihoda i rashoda u okviru poslovne aktivnosti poduzeća pa su tako poslovni prihodi porasli za 7,42% dok su se poslovni rashodi smanjili za 28,25% u odnosu na prvo promatrano razdoblje. Materijalni troškovi, među kojima posebice ostali vanjski troškovi pokazuju tendenciju smanjenja za 5,83% u odnosu na 2019. godinu. Cjelokupna ovakva situacija, odnosno pojedinačna smanjenja pozicija materijalnih troškova, troškova, osoblja, vrijednosnih usklađenja, rezultirala je i smanjenjem ukupnih poslovnih rashoda. U okviru financijske aktivnosti poduzeća, vidljivo je da su financijski prihodi u 2020. godini porasli za 45,43%, tj. sa razine od 62.767.322,00 kuna na razinu od 91.283.043,00 kuna dok su se financijski rashodi smanjili za 15,47%, no nedovoljno da bi se spustili ispod razine financijskih prihoda sektora. Naime, činjenica jest da su se financijski rashodi sektora smanjili i to uglavnom zbog smanjenja rashoda s osnove kamata za 44,52%, no prihodi sektora po istoj osnovi nedovoljno su porasli da bi premašili rashode. Ipak, promotrivši zbirni račun dobiti i gubitka u cijelosti, evidentno je, dakle, da su se 2020. godine ukupni prihodi povećali za 9,40%, dok ukupni rashodi bilježe tendenciju smanjenja za čak 26,12% i manje su apsolutne vrijednosti u odnosu na ukupne prihode što u konačnici ukazuje na generiranje dobiti na razini sektora. Vertikalna analiza zbirnog računa dobiti i gubitka pokazuje nam da udio poslovnih prihoda sektora u odnosu na 2019. godinu pokazuje trend smanjenja te u ukupnim prihodima zauzima udio od 92,88%, dok na udio financijskih prihoda otpada tek 7,11%. U kategoriji poslovnih prihoda u 2020. godini najznačajniji udio od 59,64% zauzimaju ostali prihodi od prodaje izvan grupe. U kategoriji financijskih prihoda najveći udio od 5,17% zauzimaju prihodi po osnovi tečajnih razlika. Promotrivši

strukturu financijskih rashoda, može se uočiti da se u 2020. godini najznačajniji rashodi odnose na rashode s osnove kamata i tečajnih razlika, dok u okviru strukture poslovnih rashoda na razini sektora, najznačajnija stavka jesu materijalni troškovi koji u 2020. godini bilježe smanjenje apsolutne vrijednosti, no istovremeno, u odnosu na prvo promatrano razdoblje, bilježe i povećanje udjela na razinu od 24,79% ukupnih poslovnih rashoda u sektoru brodometa. Do povećanja udjela ukupnih materijalnih troškova došlo je najvećim dijelom zbog povećanja udjela ostalih vanjskih troškova i udjela troškova sirovina i materijala.

6. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH BRODARSKIH PODUZEĆA POMOĆU POKAZATELJA

Pokazatelji uspješnosti poslovanja imaju vrlo važnu ulogu pri dobivanju vjerodostojne slike o poslovanju nekog poduzeća. Najznačajniji pokazatelji su pokazatelji likvidnosti, pokazatelji zaduženosti, pokazatelji aktivnosti, pokazatelji ekonomičnosti, pokazatelji profitabilnosti, pokazatelji ocjene solventnosti, pokazatelji kvalitete dobiti, pokazatelji kapitalnih izdataka te pokazatelji povrata novčanog toka. U nastavku se daje pregled i analiza pokazatelja likvidnosti, zaduženosti i profitabilnosti.

6.1 Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti pokazuju sposobnost imovine ili njezinih pojedinih dijelova pretvaranja u gotovinu kojom će pokriti preuzete obveze, a upravo očuvanju likvidnosti, odnosno sposobnosti pravovremenog podmirenja svojih kratkoročnih obveza, teže poduzeća u svom poslovanju. Ovi pokazatelji uspoređuju kratkoročne obveze s kratkoročnim izvorima koji su dostupni za podmirivanje kratkoročnih obveza. Pokazatelji likvidnosti se računaju na temelju podataka iz bilance, a sastoje od pokazatelja trenutne likvidnosti, pokazatelja ubrzane likvidnosti, pokazatelja tekuće likvidnosti, pokazatelja financijske stabilnosti, udjela novca u kratkotrajnoj imovini te udjela radnog kapitala u imovini.

U tablici 13. prikazani su pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva A u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 13. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva A

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2019.	2020.
POKAZATELJ TRENUTNE LIKVIDNOSTI	0,084186715	0,182747
POKAZATELJ UBRZANE LIKVIDNOSTI	0,172852038	0,30218552
POKAZATELJ TEKUĆE LIKVIDNOSTI	0,308399685	0,50869795
POKAZATELJ FINACIJSKE STABILNOSTI	1,144864727	1,07630088
UDIO NOVCA U KRATKORTAJNOJ IMOVINI	0,272979252	0,35924462
UDIO RADNOG KAPITALA U IMOVINI	-0,119776065	-0,06604402

Izvor: Izrada autorice

Iz tablice je evidentno da pokazatelj, odnosno koeficijent trenutne likvidnosti koji odražava pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, odnosno novčanim sredstvima, iznosi 0,084 u 2019. godini što nije dobro, budući je manji od referentne vrijednosti tj. od minimalno 0,1, dok je u 2020. godini nešto povoljnija situacija, budući iznosi 0,182, dakle nešto više od referentne vrijednosti, no to neznatno povećanje ipak je manje od poželjne vrijednosti koja bi trebala iznositi više od 1. Ovakav neznatan trend povećanja koeficijenta zapravo govori da bi poduzeće opet moglo ostati bez odgovarajuće količine sredstava za podmirenje svojih kratkoročnih obveza.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti pokazuje ima li poduzeće dovoljno kratkoročnih sredstava za podmirenje dospjelih kratkoročnih obveza, bez prodaje zaliha, a poželjna vrijednost je 1 ili veća od 1, što znači da kratkoročne obveze ne bi smjele biti veće od kratkotrajne imovine umanjene za zalihe. Ovaj pokazatelj se smatra pouzdanijom mjerom likvidnosti upravo stoga jer za izračun ne uzima zalihe u obzir. Ukoliko bi primjerice pokazatelj bio previsok, trebalo bi izmijeniti strategiju upravljanja gotovinom poradi smanjenja njenog viška ili pak smanjiti kratkotrajnu u korist dugotrajne imovine. Na primjeru Društva A evidentno je da je pokazatelj u obje promatrane godine ispod referentne vrijednosti te stoga poduzeće nije u stanju podmiriti neke žurne i nepredviđene potrebe za gotovim novcem.

Pokazatelj tekuće likvidnosti prikazuje omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza, a najoptimalniji omjer bi bio 2:1, odnosno kratkotrajna imovina bi trebala biti barem dvostruko veća od kratkoročnih obveza kako bi poduzeće održalo solventnost, odnosno u tom slučaju poduzeće bi imalo dvostruko više potraživanja, zaliha i gotovine u odnosu na kratkoročne obveze koje dolaze na naplatu. Iz podataka navedenih u tablici, u

obje promatrane godine ovaj je pokazatelj manji od 2, što znači da poduzeće nema zadovoljavajuću razinu obrtnih sredstava za podmirenje svojih kratkoročnih tekućih obveza.

Pokazatelj financijske stabilnosti prikazuje omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze i pokazuje koliko se dugoročnih izvora financiranja koristi za financiranje dugotrajne imovine te bi trebao biti manji od 1, no na primjeru Društva A u obje promatrane godine, premda postoji jasna naznaka da u 2020. pokazuje tendenciju približavanja referentnoj vrijednosti, ovaj pokazatelj poprima vrijednost veću od 1 što nam govori da postoji deficit radnog kapitala jer su kratkoročne obveze veće od kratkotrajnih potraživanja i da se dio dugotrajne imovine financira iz kratkoročnih obveza. U konačnici, sa sigurnošću možemo reći da ovo poduzeće u obje godine nije financijski stabilno.

Udio novca u kratkotrajnoj imovini se u 2020. godini pokazuje tendenciju povećanja u odnosu na 2019. godinu.

Udio radnog kapitala u imovini zapravo predstavlja razliku između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza i bitan je uvjet likvidnosti i financijske stabilnosti poduzeća, a pokazuje koliko likvidne imovine stoji na raspolaganju poduzeću kako bi ono uspješno poslovalo. Što je viša razina radnog kapitala, to je veća sposobnost poduzeća samostalno financirati razvoj poslovanja. Na primjeru ovog poduzeća, vidljivo je da u obje promatrane godine udio radnog kapitala poprima negativan predznak, što znači poduzeće ima problema s likvidnošću, odnosno nema na raspolaganju dovoljno sredstava za plaćanje tekućih obveza. Manjak radnog kapitala zapravo pokazuje koliko je neophodno povećati kratkotrajnu imovinu ili smanjiti kratkoročne obveze kako bi poduzeće došlo u stanje likvidnosti. Dakle, poduzeće svakako treba povećati udio radnog kapitala no do postizanja zadovoljavajuće likvidnosti, no ukoliko bi taj trend povećanja njegova udjela potrajao i nakon optimalizacije likvidnosti, rentabilnost poslovanja bi se mogla smanjiti.

U kontekstu sagledavanja pokazatelja likvidnosti Društva A, naprosto se može zaključiti da poduzeće u promatranom razdoblju nažalost nema zadovoljavajuću likvidnost.

U tablici 14. prikazani su pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva B u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 14. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva B

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2019.	2020
POKAZATELJ TRENUTNE LIKVIDNOSTI	0,001828576	0,019134943
POKAZATELJ UBRZANE LIKVIDNOSTI	0,033480096	0,130434047
POKAZATELJ TEKUĆE LIKVIDNOSTI	0,108389666	0,53908079
POKAZATELJ FINACIJSKE STABILNOSTI	3,524576111	1,125449378
UDIO NOVCA U KRATKOTRAJNOJ IMOVINI	0,016870389	0,035495502
UDIO RADNOG KAPITALA U IMOVINI	-0,658903776	-0,098610378

Izvor: Izrada autorice

Koeficijent trenutne likvidnosti koji, dakle, mjeri pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom kod Društva B u obje je promatrane godine ispod poželjne minimalne granice 0,1, što ukazuje da poduzeće ne posjeduje zadovoljavajuću razinu sredstava za podmirenje svojih kratkoročnih obveza.

U kontekstu razmatranja koeficijenta ubrzane likvidnosti poželjna je vrijednost 1 ili više od 1., no u slučaju promatranog poduzeća on je ispod navedene granice što pokazuje da poduzeće naprosto nije u stanju podmirivati neke nepredviđene i žurne zahtjeve za gotovinom. Ono bi zapravo trebalo minimalno imati toliko brzo unovčive imovine koliko i kratkoročnih obveza.

Kako bi omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza, koji zapravo predstavlja pokazatelj tekuće likvidnosti, trebao biti 2:1, tj. kratkotrajna imovina bi trebala biti barem dva puta veća od kratkoročnih obveza, a iz prikazanih podataka u tablici to nije slučaj niti u jednoj promatranoj godini, može se reći da poduzeće nema dovoljno obrtnih sredstava za podmirenje svojih tekućih obveza.

U kontekstu razmatranja koeficijenta financijske stabilnosti koji odražava omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze i koji bi trebao biti manji od 1, evidentno je da u 2019. godini poprima vrijednost 3,524, dok u 2020. godini pokazuje trend smanjenja na razinu od 1,125, no još uvijek veću od referentne vrijednosti, što znači da Društvo B u promatranoj 2019. nije bilo financijski stabilno.

Udio novca u kratkotrajnoj imovini se u 2020. godini pokazuje trend povećanja u odnosu na 2019. godinu.

Udio radnog kapitala je vrlo bitan uvjet financijske stabilnosti i likvidnosti poduzeća koja pokazuje visinu likvidne imovine s kojom poduzeće raspolaže, i poželjno je da da

bude što viša. Kako koeficijent na primjeru promatranog poduzeća u obje godine ima negativan predznak, znak je da poduzeće ima probleme s likvidnošću odnosno podmirenjem obveza.

Analizom pokazatelja likvidnosti Društva B u promatranom razdoblju, dolazi se do zaključka da poduzeće nema zadovoljavajuću likvidnost.

U tablici 15. prikazani su pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva C u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 15. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva C

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2019.	2020.
POKAZATELJ TRENUTNE LIKVIDNOSTI	0,644176896	0,260502558
POKAZATELJ UBRZANE LIKVIDNOSTI	0,813638044	0,571346382
POKAZATELJ TEKUĆE LIKVIDNOSTI	0,974540666	0,744258935
POKAZATELJ FINACIJSKE STABILNOSTI	1,002075783	1,028883246
UDIO NOVCA U KRATKOTRAJNOJ IMOVINI	0,66100566	0,350016031
UDIO RADNOG KAPITALA U IMOVINI	-0,001919296	-0,025952217

Izvor: Izrada autorice

Prema podacima navedenim u tablici može se primjetiti da u 2019. godini pokazatelj trenutne likvidnosti iznosi 0,644, dok u 2020. godini bilježi smanjenje i iznosi 0,260. Kako je u obje promatrane godine koeficijent iznad minimalne referentne vrijednosti, tj. 0,1, znači da poduzeće ima zadovoljavajuću razinu sredstava za podmirenje svojih kratkoročnih obveza, osim ako mu je, primjerice, neposredno prije sastavljanja bilance pristigla značajna uplata na žiro račun.

Poželjna vrijednost koeficijenta ubrzane likvidnosti je 1 ili više od 1., no kod Društva C, vrijednost ovog koeficijenta na razini je nižoj od referentne vrijednosti 1, odnosno 2019. iznosi 0,813, a 2020. god. 0,571, što ukazuje na nemogućnost poduzeća da svoje kratkoročne obveze podmiri svojom najlikvidnijom imovinom u kratkom roku.

Pokazatelj tekuće likvidnosti u obje promatrane godine je na razini manjoj od 2, što implicira na činjenicu da poduzeće nema dovoljno sredstva za podmirenje svojih kratkoročnih obveza, odnosno kratkoročne obveze poduzeća premašuju vrijednost kratkotrajne imovine. Društvo C trebalo bi naprosto povećati ulaganja u kratkotrajnu imovinu ili smanjiti kratkoročne obveze.

Pokazatelj financijske stabilnosti je omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze, a vrijednost bi trebala biti manja od 1. Međutim, u obje promatrane godine na razini je većoj od maksimalno dozvoljene te se stoga upućuje na nedostatak radnog kapitala, koji je i vidljiv iz podataka u tablici budući u obje godine ima negativan predznak te na financijsku nestabilnost poslovanja. Postoji obrnuto proporcionalan odnos glede same korelacije kretanja vlastitog kapitala i pokazatelja financijske stabilnosti. Naime, što više vlastitog kapitala poduzeće posjeduje, to će ovaj pokazatelj biti niži i stabilnost veća.

Prema analiziranim pokazateljima likvidnosti Društva C, može se zaključiti da poduzeće nije financijski stabilno i ne posjeduje odgovarajuću razinu likvidnosti. Za nastavak poslovanja naprosto je neophodno proširiti ulaganja u kratkotrajnu imovinu ili reducirati kratkoročne obveze.

U tablici 16. prikazani su pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva D u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 16. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva D

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2019.	2020.
POKAZATELJ TRENUTNE LIKVIDNOSTI	1,123991333	1,009249654
POKAZATELJ UBRZANE LIKVIDNOSTI	1,919699096	1,885077703
POKAZATELJ TEKUĆE LIKVIDNOSTI	2,119707842	2,073417726
POKAZATELJ FINANCIJSKE STABILNOSTI	0,851990594	0,870996086
UDIO NOVCA U KRATKOTRAJNOJ IMOVINI	0,530257666	0,486756548
UDIO RADNOG KAPITALA U IMOVINI	0,130728909	0,115163503

Izvor: Izrada autorice

Prema podacima navedenim u gornjoj tablici razvidno je da pokazatelj trenutne likvidnosti koji mjeri pokrivenost kratkoročnih obveza kratkotrajnom likvidnom imovinom iznosi 1,123 u 2019. godini, dok u 2020. godini iznosi 1,009, odnosno nalaze se iznad referentne vrijednosti 0,1. Slijedom navedenog, može se uočiti da poduzeće ima dovoljno sredstava za podmirenje svojih kratkoročnih obveza.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti u obje promatrane godine se kreće na zadovoljavajućoj razini, dakle iznad 1, što je također povoljna situacija glede likvidnosti poduzeća.

Koeficijent tekuće likvidnosti u obje promatrane godine kreće se na razini većoj od 2 iz čega se očituje da Društvo D ima dovoljno sredstava za podmirenje svojih obveza u kratkom roku.

Pokazatelj financijske stabilnosti je u promatranom razdoblju manji od 1, što upućuje na financijsku stabilnost poduzeća. Ukoliko bi bio veći od 1, to bi indiciralo na nedostatak radnog kapitala te na financiranje dijela dugotrajne imovine iz kratkoročnih izvora. Na primjeru ovog poduzeća ovaj pokazatelj, primjerice u 2020 godini iznosi 0,87, što znači da 87 % glavnice dugoročnih obveza koristi za financiranje dugotrajne imovine, a preostalih 13 % za financiranje kratkotrajne imovine.

Udio novca u kratkotrajnoj imovini se u 2020. godini neznatno smanjuje u odnosu na 2019. godinu.

U okviru sagledavanja udjela radnog kapitala u ukupnoj imovini vidljivo je da iznosi 0,13%. Premda se može steći dojam da je situacija bolja što je predmetni udio veći, valja naglasiti da to pravilo vrijedi isključivo do postizanja optimalne razine likvidnosti dok nakon toga, njegovo povećanje može dovesti do smanjenja moguće rentabilnosti poslovanja. No, svakako valja naglasiti da je vrijednost ovog pokazatelja na zadovoljavajućoj razini.

Naposljetku, kad se sagledaju sve komponente pokazatelja likvidnosti Društva D, dolazi se do zaključka da poduzeće ima zadovoljavajuću razinu likvidnosti premda je 2019. godine poslovalo s gubitkom. No, općenito govoreći, u takvim su proturječnim slučajevima moguće situacije da je poduzeće zapravo iskazalo veću razinu likvidnosti nego što to ona uistinu jest bila, primjerice u kontekstu velikih potraživanja koja nisu naplativa, a za njih nije iskazano vrijednosno usklađenje ili u kontekstu zaliha koje su primjerice, mogle biti nekurentne, a za koje također nije iskazano vrijednosno usklađenje. Konkretno na primjeru ovog poduzeća znamo da je u 2019. godini imalo preneseni gubitak, no potrebno je sagledati i neto profitnu maržu koja će najbolje pokazati koliko je poduzeću ostalo dobiti kojom je 2019. godine moglo slobodno raspolagati.

U tablici 17. prikazani su pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva E u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 17. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva E

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2019.	2020.
POKAZATELJ TRENUTNE LIKVIDNOSTI	0,012261135	0,076536336
POKAZATELJ UBRZANE LIKVIDNOSTI	0,019188824	0,108946534
POKAZATELJ TEKUĆE LIKVIDNOSTI	0,025417153	0,138189116
POKAZATELJ FINACIJSKE STABILNOSTI	-4,821167535	1,972785921
UDIO NOVCA U KRATKOTRAJNOJ IMOVINI	0,482396058	0,553852132
UDIO RADNOG KAPITALA U IMOVINI	-1,170558319	-0,456970977

Izvor: Izrada autorice

Iz tablice je razvidno da pokazatelj trenutne likvidnosti Društva E ukazuje na nepovoljnu situaciju, budući se njegova vrijednost u obje promatrane godine kreće na razini manjoj od referentne vrijednosti koja iznosi 0,1.

Što se tiče koeficijenta ubrzane likvidnosti, koji bi trebao biti 1 ili viši od 1, razvidno je da se u promatranom poduzeću u obje godine nalazi na nižoj razini što u pravilu znači da poduzeće nije u stanju podmiriti svoje kratkoročne obveze upotrebom svoje najlikvidnije imovine jer je vrijednost njegovih kratkoročnih obveza naprosto veća od vrijednosti brzo unovčive imovine.

Pokazatelj tekuće likvidnosti u promatranom razdoblju je ispod referentne vrijednosti, što upućuje na nedostatnu količinu gotovine, potraživanja i zaliha kojima bi poduzeće podmirivalo svoje kratkoročne obveze. Naime, taj bi omjer trebao biti 2:1 što na primjeru ovog poduzeća nije slučaj.

Koeficijent financijske stabilnosti u 2019. godini negativnog je predznaka i iznosi -4,821 prvenstveno zbog prenesenog gubitka od -715.378.129,00 kuna što je u konačnici utjecalo na to da pozicija kapitala i rezervi bude negativnog predznaka, dok u 2020. godini ovaj pokazatelj pokazuje tendenciju približavanja referentnoj vrijednosti. Poduzeće bi trebalo dokapitalizirati.

U kontekstu analize pokazatelja likvidnosti na primjeru Društva E, može se zaključiti da poduzeće ima problema s likvidnošću, posjeduje nedostatak radnog kapitala, financijski je nestabilno i klasičan je primjer negativne poslovne prakse. Međutim, za neki objektivniji sud i precizniju procjenu te kako bi se utvrdio uzrok ovakve negativne dinamike i kretanja poslovanja, trebalo bi analizirati poslovanje poduzeća kroz neko duže

vremensko razdoblje. Pritom bi također trebalo uzeti u obzir činjenicu da kvalitetan menadžment kakav poduzeće ove veličine zasigurno posjeduje, adekvatnom promjenom načina upravljanja financijama i drugim aspektima poslovanja te nadasve dobro promišljenim strateškim repozicioniranjem još uvijek može poslovanje ovog poduzeća usmjeriti u posve drugom smjeru, no koliko je ta opcija izgledna na primjeru ovog poduzeća, doći će na vidjelo analizom svih ostalih pokazatelja uspješnosti poslovanja koji slijede u nastavku.

6.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti iskazuju strukturu kapitala i načine na koje poduzeće financira svoju imovinu, odnosno koliko se financira iz tuđih, a koliko iz vlastitih izvora. Oni zapravo određuju stupanj zaduženosti poduzeća, pri čemu poduzeća sa visokim stupnjem zaduženosti mogu čak i bankrotirati. No, ukoliko je stupanj zaduženosti pod kontroliranim uvjetima, zaduženost i ne mora biti nužno loša. Ukoliko se posuđena sredstva koriste na pravi način, može doći do porasta povrata na investirano. Najčešći pokazatelji zaduženosti su pokazatelj zaduženosti, pokazatelj vlastitog financiranja, pokazatelj financiranja, pokrivenost troškova kamata, faktor zaduženosti, stupanj pokrivenosti I, stupanj pokrivenosti II, pokazatelj financijske poluge, indeks financijske poluge, pokazatelj autonomije (kumulativne profitabilnosti) i neto dug/EBITDA pokazatelj.

U tablici 18. prikazani su pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva A u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 18. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva A

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2019.	2020.
POKAZATELJ ZADUŽENOSTI	0,594476548	0,63132577
POKAZATELJ VLASTITOG FINANCIRANJA	0,405523452	0,36867423
POKAZATELJ FINANCIRANJA	1,465948625	1,71242178
POKRIVENOST TROŠKOVA KAMATA	0,956438804	0,19676282
FAKTOR ZADUŽENOSTI	11,00468538	35,8159386
STUPANJ POKRIVENOSTI I.	0,428404884	0,39573561
STUPANJ POKRIVENOSTI II.	0,873465639	0,92910823
POKAZATELJ FINACIJSKE POLUGE	3,572479828	3,34093862
INDEKS FINACIJSKE POLUGE	-0,122745615	-10,8273172
POKAZATELJ AUTONOMIJE(KUMULATIVNE PROFITABILNOSTI)	0,017054698	0,01688486

Izvor: Izrada autorice

Pokazatelj zaduženosti predstavlja odnos ukupnih obveza i ukupne imovine te prikazuje koliki je postotak imovne financiran iz tuđih izvora, odnosno zaduživanjem. Vrijednost koeficijenta bi se prema tradicionalnom pristupu trebala kretati na razini do 0,5. Što je veći odnos duga i imovine, to je i veći financijski rizik i obrnuto. Iz tablice je razvidno da je koeficijent zaduženosti u 2019. godini 0,59, što znači da je 59% imovine financirano iz tuđih izvora, dok je u 2020. god. taj postotak porastao na 63%. Stoga, možemo zaključiti da na primjeru Društva A, ovaj pokazatelj nije na zadovoljavajućoj razini, no isključivo u kontekstu njegovog razmatranja prema tradicionalnom pristupu.

Posljedično, koeficijent vlastitog financiranja u promatranom poduzeću 2019. godine iznosi 41%, dok u 2020. godini 37 %, a referentna bi vrijednost, nasuprot prethodno navedenom pokazatelju, trebala biti veća od 50%. Ovi podaci zapravo ukazuju da poduzeće više obveza financira iz tuđih izvora nego iz vlastitih što ukazuje na nepovoljan trend većinskog financiranja iz tuđih izvora.

Koeficijent financiranja daje informaciju o udjelu ukupnih obveza u vlastitom kapitalu, te bi trebao biti što niži, a maksimalno 1 što bi značilo da su obveze i glavnica u omjeru 1: 1. No, u slučaju Društva A on je u obje godine iznad maksimalne referentne vrijednosti, odnosno 1,465 u 2019. godini, dok je u 2020. u porastu i iznosi 1,712, što nikako nije dobra situacija za poduzeće te je moguće da postoje problemi u vraćanju posuđenih sredstava i otplaćivanju kamata. Poduzeće se ne bi smjelo zadužiti preko 50% svoje vlasničke glavnice.

Pokriće troškova kamata je pokazatelj zaduženosti koji stavlja u odnos dobit prije oporezivanja i kamata s troškovima kamata, a informira nas o tome koliko su troškovi kamata pokriveni s dobiti prije oporezivanja. Što je veći koeficijent, manji je rizik podmirenja obveza po dospjelim kamatama i veća je sigurnost za kreditore. Ovaj pokazatelj bi trebao biti na minimalnoj razini većoj od 1, a najoptimalnije bi bilo kada bi njegova vrijednost bila 2 ili više od dva. Ukoliko bi bio jednak 1, to da bi istovremeno značilo da je i dobit prije oporezivanja jednaka nuli. No, na primjeru ovog poduzeća evidentno je da se njegova vrijednost kreće ispod referentne i još k tome u 2020. godini

pokazuje tendenciju smanjenja u odnosu prethodnu godinu. U kontekstu analize ovog koeficijenta, evidentno je da bruto dobit naprosto nije dostatna za pokriće kamata.

Faktor zaduženosti je financijski pokazatelj koji mjeri koliko je godina potrebno poduzeću da iz zadržane dobiti uvećane za trošak amortizacije pokrije postojeće obveze, odnosno ukazuje na to koliko je godina potrebno da poduzeće tuđe izvore financiranja zamijeni vlastitima uz pretpostavku kontinuiranog generiranja dobiti, a referentna vrijednost odnosi se na maksimalan mogući rok od 5 godina. Iz tablice je razvidno da je vrijednost ovog pokazatelja 2019. god. bila na razini od 11 godina dok 2020. bilježi značajan porast na razinu od gotovo 36 godina. Temeljem navedenog, može se zaključiti da u promatranom razdoblju, poduzeće nije solventno te ima prevelike dugove.

Stupanj pokrića I. pokazuje pokriće dugotrajne imovine glavnicom, odnosno kapitalom i rezervama, a poželjna bi mu vrijednost bila veća od 1. Međutim, iz podataka u tabelarnom prikazu vidljivo je da se njegova vrijednost kretala na razini manjoj od 1 što na primjeru ovog poduzeća ukazuje na to da se dugotrajna imovina poduzeća financirala iz vlastitih i tuđih izvora. Stupanj pokrića II zapravo pokazuje koliko se dugotrajne imovine financira iz glavnice uvećane za dugoročne obveze. Mora biti na razini većoj od 1 jer bi to značilo da bi zbog održavanja likvidnosti dio dugoročnih izvora bio iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine. No, to na primjeru ovog poduzeća nije slučaj.

Pravilo financijske poluge podrazumijeva korištenje dugova u financiranju poslovanja poduzeća sve dok se poslovanjem ostvaruje stopa povrata veća od troška financiranja kapitala, odnosno sve dok se ostvaruje stopa rentabilnosti veća od kamatne stope po kojoj se plaćaju kamate na tuđi kapital. U primjeru promatranog poduzeća u 2019. godini koeficijent je iznosio 3,572, dok u 2020. godini iznosi 3,340. U kontekstu razmatranja indeksa financijske poluge koji u odnos stavlja ROE i ROA, odnosno povrat na vlasnički kapital i povrat na aktivu, evidentno je da je negativnog predznaka što ukazuje na gubitak poslovanja i nedjelovanje financijske poluge. Tek ukoliko bi mu vrijednost bila veća od 1, značilo bi da je poduzeću isplativije zaduživati se, odnosno koristiti tuđi kapital.

Pokazatelj autonomije pokazuje koliko imovine poduzeće može financirati iz zadržane dobiti te 2020. bilježi trend smanjenja u odnosu na 2019. godinu te je na temelju tabelarnog prikaza razvidno da je njegova vrijednost u promatranom razdoblju nezadovoljavajuća.

Odnos neto duga i operativne dobiti (EBITDA) pokazuje koliko je vremena potrebno da se iz operativne dobiti vrati svoj neto dug, odnosno onaj dio duga koji u danom trenutku ne može isplatiti iz likvidnih sredstava. Ukoliko bi neto dug bio negativan, to bi značilo da bi poduzeće sav svoj dug, ukoliko ga naravno posjeduje, moglo isplatiti iz likvidnih sredstava. Bilo bi poželjno da vrijednost ovog pokazatelja bude manja od 3, a ni u kojem slučaju veća od 5. Što je omjer veći, to je manja vjerojatnost da će poduzeće biti u mogućnosti otplaćivati dugove, a to je upravo slučaj kod Društva A, kod kojeg koeficijent u 2019. godini iznosi 5,702, a u 2020. godini bilježi značajan porast i iznosi čak 10,372.

Analizom svih navedenih pokazatelja zaduženosti, može se zaključiti da Društvo A nije u najpovoljnijoj situaciji glede zaduživanja, odnosno da posjeduje veći udio tuđih sredstava u odnosu na vlastita te da mu se ne isplati zaduživati naprosto iz razloga što je stopa rentabilnosti manja od kamatne stope po kojoj posuđuje tuđi kapital.

U tablici 19. prikazani su pokazatelji zaduženosti trgovačkog Društva B u razdoblju od 2019. do 2020. godine. Temeljem podataka iskazanih u tablici, može se uočiti da pokazatelj zaduženosti koji pokazuje postotak imovine financiran zaduživanjem u 2019. godini poprima vrijednost 1,12 što znači da poduzeće ima negativan kapital te je potrebno izvršiti dokapitalizaciju. Naime, evidentno je da se poduzeće u cijelosti financira iz tuđih izvora. Naredne godine, pokazuje tendenciju smanjenja na razinu od 0,89 no još se uvijek nalazi iznad referentne vrijednosti, što u pravilu znači da je poduzeće i dalje prezaduženo.

Tablica 19. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva B

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2019.	2020.
POKAZATELJ ZADUŽENOSTI	1,120166921	0,893810207
POKAZATELJ VLASTITOG FINANCIRANJA	-0,120166921	0,106189793
POKAZATELJ FINANCIRANJA	-9,321757685	8,417100953
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	-10,07525218	5,965404143
FAKTOR ZADUŽENOSTI	-1,99414684	2,962588896
STUPANJ POKRIĆA I.	-0,130630477	0,120033563
STUPANJ POKRIĆA II.	0,283722061	0,888533966
POKAZATELJ FINACIJSKE POLUGE	5,486483649	24,80089004
INDEKS FINACIJSKE POLUGE	-9,147717922	-65,58964779
POKAZATELJ AUTONOMIJE(KUMULATIVNE PROFITABILNOSTI)	-0,169651403	-0,752424664
NETO DUG/EBITDA POKAZATELJ	-2,226744946	2,527682287

Izvor: Izrada autorice

Kao što je prethodno napomenuto, poduzeće posjeduje negativan kapital te je stoga koeficijent vlastitog financiranja 2019. godine negativnog predznaka, dok sljedeće godine pokazuje da se svega 11% imovine financira iz vlastitih izvora što ukazuje na vrlo lošu strategiju poduzeća glede upravljanja financijama, a nadasve dugom.

U kontekstu analize koeficijenta financiranja Društva B, razvidno je da 2019. godine poduzeće ni najmanji djelić svojih obveza ne može pokriti vlastitim kapitalom, dok su 2020. godine obveze 8,42 puta veće u odnosu na vlastiti kapital te poduzeće ima poteškoća u vraćanju posuđenih sredstava i otplaćivanju kamata.

Slijedom navedenog, može se uočiti da u 2019. godini, za razliku od 2020. godine, poduzeće ne ostvaruje pozitivan financijski rezultat te stoga nije u mogućnosti ni pokriti kamate.

Faktor zaduženosti u 2019. godini iznosi -1,99, dok u 2020. godini poprima vrijednost unutar referentnog intervala, preciznije 2,96, što u pravilu znači da je poduzeću potrebno 2,96 godine da iz zadržane dobiti uvećane za trošak amortizacije pokrije postojeće obveze uz pretpostavku kontinuiranog generiranja dobiti. Temeljem podataka evidentiranih u tablici za 2020. godinu, može se uočiti da ipak postoje i neke pozitivne naznake glede budućnosti poslovanja Društva B.

U prvoj promatranoj godini, stupanj pokrića I. iznosi -0,13 te stoga ukazuje na potpunu nemogućnost pokrića dugotrajne imovine glavnicom, tj. kapitalom i rezervama jer je poduzeće potrebno dokapitalizirati, dok u narednoj godini postoji tendencija povećanja vrijednosti ovog pokazatelja, no još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini.

Što se tiče stupnja pokrića II, evidentno je da se u obje promatrane godine kreće na razini nižoj od poželjne te stoga poduzeće ne posjeduje dostatne dugoročne izvore kojima bi moglo financirati i kratkotrajnu imovinu kako bi održavalo likvidnost na optimalnoj razini.

U kontekstu analize indeksa financijske poluge, vidljivo je da u 2019. iznosi -9,15, dok naredne godine poprima vrijednost od čak -65,58, dakle, u obje promatrane godine negativnog je predznaka jer uzima u omjer ROA, ali i ROE prilikom čijeg se izračuna za 2019. uzima negativna vrijednost kapitala i rezervi uvećana za rezerviranja, dok se za izračun pokazatelja u 2020. godini ne uzima vrijednost kapitala i rezervi te rezerviranja za istu 2020. godinu već prosječna vrijednost za obje godine. Pozicija kapitala i rezervi

negativnog je predznaka jer je poduzeće potrebno dokapitalizirati te slijedom navedenog, u danim okolnostima poduzeće ne može ni ostvariti povrat na vlasnički kapital koji ulazi u omjer za izračun indeksa financijske poluge.

Pokazatelj autonomije pokazuje tendenciju smanjenja u odnosu na 2019. godinu te se može zaključiti da nije na zadovoljavajućoj razini jer poduzeće nije raspolagalo sa zadržanom dobiti, već sa prenesenim gubicima.

Odnos neto duga i operativne dobiti (EBITDA) koji zapravo pokazuje koliko je vremena potrebno da poduzeće iz svoje operativne dobiti vrati neto dug, odnosno onaj dio duga koji u danom trenutku ne može isplatiti iz likvidnih sredstava, 2019. godine iznosi -2,23, dok 2020. godine poprima pozitivan predznak te iznosi 2,52 što je unutar referentnog intervala.

Analizom svih navedenih pokazatelja zaduženosti vidljiva je nejednaka dinamika njihovog kretanja. Društvu B neophodna je dokapitalizacija te se zapravo u cijelosti financiralo iz tuđih izvora na uštrb rentabilnosti poslovanja. Sama činjenica da je poduzeće prezaduženo ukazuje na probleme koje će ovo poduzeće zasigurno imati i u budućnosti svog poslovanja, kako u kontekstu likvidnosti s podmirivanjem svojih kratkoročnih obveza, tako i u kontekstu nemogućnosti otplaćivanja svojih dugoročnih obveza. No ipak, u 2020. godini razvidne su i poneke pozitivne tendencije kretanja pojedinih pokazatelja, odnosno njihovog približavanja poželjnim vrijednostima.

U tablici 20. prikazani su pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva Društvo C u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 20. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva Društvo C

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2019.	2020.
POKAZATELJ ZADUŽENOSTI	0,470939019	0,466496957
POKAZATELJ VLASTITOG FINANCIRANJA	0,529060981	0,533503043
POKAZATELJ FINANCIRANJA	0,89014128	0,874403554
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	1,776271212	-0,618970744
FAKTOR ZADUŽENOSTI	7,807304658	23,94687448
STUPANJ POKRIĆA I.	0,571011757	0,577088378
STUPANJ POKRIĆA II.	0,997928517	0,971927577
POKAZATELJ FINACIJSKE POLUGE	2,879506936	2,483211658
INDEKS FINACIJSKE POLUGE	0,82603504	4,92467931

POKAZATELJ AUTONOMIJE(KUMULATIVNE PROFITABILNOSTI)	0,053171044	0,081568979
NETO DUG/EBITDA POKAZATELJ	5,014401699	11,72617232

Izvor: Izrada autorice

Pokazatelj zaduženosti koji u omjer stavlja ukupne obveze i ukupnu imovinu te pokazuje koliki je postotak imovne financiran iz tuđih izvora na primjeru Društva C 2019. iznosi 0,48 te se nalazi unutar referentnog intervala. Iako neznatan, 2020. godine evidentan je napredak u kontekstu financiranja imovine tuđim sredstvima pa tako navedeni pokazatelj bilježi smanjenje na razinu od 0,47 što znači da se 47% imovine financira iz tuđih sredstava, dok se preostali dio financira iz vlastitih. Što je veći udio vlastitih sredstava, to je manji rizik. Dakle, bilo bi poželjno da se isti trend porasta financiranja imovine poduzeća vlastitim sredstvima nastavi i u narednim godinama, no i ove su razine koeficijenta zadovoljavajuće.

Koeficijent financiranja trebao bi biti što niži, a maksimalno 1 što bi značilo da su obveze i glavnica u omjeru 1: 1. Na primjeru ovog poduzeća razvidno je da se u promatranim godinama njegova vrijednost nalazi unutar poželjnih granica te se bilježi tendencija smanjenja dugova i povećanja kapitala.

Glede pokrića troškova kamata može se uočiti tendencija smanjenja pa tako sa prvobitne razine od 1,77 koliko je iznosio 2019. godine bilježi smanjenje na -0,61 što u pravilu znači da za razliku od 2020. godine u kojoj je poduzeće generiralo gubitak poslovanja, u 2019. godini poduzeće dio svojih troškova kamata moglo je pokriti iz dobiti prije oporezivanja.

Faktor zaduženosti koji pokazuje koliko je godina potrebno poduzeću da iz zadržane dobiti uvećane za trošak amortizacije pokrije postojeće obveze uz pretpostavku kontinuiranog ostvarenja dobiti trebao bi biti na razini nižoj od 5 što bi značilo da poduzeće ima mogućnost podmirenja obveza u roku od 5 godina. Međutim, iz tablice je razvidno da je vrijednost ovog pokazatelja 2019. god. iznosila 7,81 godina dok 2020. bilježi značajan porast u odnosu na prethodnu godinu i poprima vrijednost od gotovo 23,95 godina prvenstveno iz razloga jer je poduzeće iste godine poslovalo s negativnim financijskim rezultatom. Dakle, može se zaključiti da poduzeće nije u povoljnoj situaciji glede vremenskog razdoblja potrebnog za pokriće svojih obveza iz zadržane dobiti. Bilo bi potrebno generirati veću dobit ili smanjiti ukupne obveze.

Stupanj pokrića I. koji u omjer stavlja dugotrajne imovinu i glavnica u promatranom razdoblju na neprihvatljivoj je razini te stoga ukazuje na to da se dugotrajna imovina poduzeća financirala iz vlastitih i tuđih izvora. Stupanj pokrića II također se nalazi ispod referentne vrijednosti što ukazuje na to da poduzeće nema mogućnost dio svojih dugoročnih izvora iskoristiti za financiranje kratkotrajne imovine s ciljem održavanja likvidnosti.

Indeks financijske poluge 2020. godine prelazi referentnu vrijednost, odnosno veća je od 1 što znači da je trošak kamata na posuđena sredstva manji od rentabilnosti imovine pa se poduzeću u danim okolnostima isplati dodatno zaduživati, odnosno koristiti tuđi kapital.

Pokazatelj autonomije bilježi neznatnu tendenciju povećanja u odnosu na 2019. godinu te nam zapravo govori koliki je stupanj financiranja imovine poduzeća iz zadržane dobiti.

Glede pokazatelja odnos neto duga i operativne dobiti (EBITDA) može se uočiti da njegova vrijednost u obje promatrane godine nije zadovoljavajuća. Naime, omjer ovakvih razmjera ukazuje na to da poduzeće neće biti u stanju otplaćivati svoje dugove u budućnosti, a sama tendencija njegovog smanjenja ukazuje na smanjenje financijske sposobnosti poduzeća, naročito 2020. godine kada poduzeće nije ostvarilo dobit.

Analizom svih navedenih pokazatelja zaduženosti poduzeća Društvo C, može se zaključiti da se ovo poduzeće više financira iz vlastitih izvora. Poželjno bi bilo da se što manje financira iz tuđih izvora, no i ova razina je zadovoljavajuća. No, postoje i određene negativne naznake da bi u budućnosti moglo biti poteškoća s otplaćivanjem dugova ukoliko poduzeće ne generira značajno veću dobit ili smanji svoje ukupne obveze. Sudeći prema stanju zatečenom 2020. godine, poduzeću se isplati zaduživati, odnosno koristiti tuđa sredstva jer je trošak kamata na posuđen novac manji od rentabilnosti imovine.

U tablici 21. prikazani su pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva D u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 21. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva D

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	PRETHODNA	TEKUĆA
POKAZATELJ ZADUŽENOSTI	0,205840162	0,270418057
POKAZATELJ VLASTITOG FINANCIRANJA	0,794159838	0,729581943
POKAZATELJ FINANCIRANJA	0,259192359	0,370647958
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	-6,764152015	4,280116983
FAKTOR ZADUŽENOSTI	-146,5037526	8,477327108
STUPANJ POKRIĆA I.	1,055336113	0,938309026
STUPANJ POKRIĆA II.	1,173721878	1,148110785
POKAZATELJ FINANCIJSKE POLUGE	0,826248973	1,675252973
INDEKS FINANCIJSKE POLUGE	1,440952895	0,998709927
POKAZATELJ AUTONOMIJE(KUMULATIVNE PROFITABILNOSTI)	-0,473038304	0,05376013
NETO DUG/EBITDA POKAZATELJ	25,03305707	4,610909629

Izvor: Izrada autorice

Vrijednost koeficijenta zaduženosti bi se prema tradicionalnom pristupu trebala kretati na razini do 0,5. Sudeći prema podacima iz tablice, vidljivo je da ovaj pokazatelj u 2019. godini iznosi 0,20 te u 2020. godini bilježi blagi porast, no u referentnom je intervalu. To u pravilu znači da je manje od 30% imovine poduzeća financirano iz tuđih izvora dok je preostali većinski dio financiran iz vlastitog kapitala, što odražava i pokazatelj vlastitog financiranja.

Isti pozitivan trend prati i dinamika kretanja pokazatelja financiranja koji također bilježi neznatan porast unutar poželjnog intervala te se može zaključiti da je omjer obveza i glavnice na zadovoljavajućoj razini te poduzeće nema problema s vraćanjem posuđenih sredstava i otplatom kamata.

U kontekstu analize pokrića troškova kamata evidentno je da 2019. godine poduzeće nije bilo u mogućnosti podmirivati kamate iz dobiti prije oporezivanja jer je poslovalo s negativnim financijskim rezultatom, za razliku od 2020. godine kamata pokazatelj poprima vrijednost od 4,28 što je i više nego optimalno. Dakle, može se zaključiti da je Društvo D sigurno za kreditore.

Glede faktora zaduženosti razvidno je da je 2019. godine poduzeće nalazilo u vrlo nepovoljnoj situaciji te koeficijent poprima negativan predznak nadasve zbog gubitka

razdoblja koje je poduzeće ostvarilo iste godine, no 2020. godine faktor pokazuje tendenciju kretanja prema referentnoj vrijednosti 5 i iznosi 8,48 što ukazuje na to da je poduzeću potrebno toliko godina da iz zadržane dobiti uvećane za trošak amortizacije pokrije postojeće obveze te da se koeficijent ne nalazi u poželjnim granicama ni prema suvremenom, ni prema tradicionalnom pristupu.

Stupanj pokrića I. koji pokazuje pokrivenost dugotrajne imovine glavnicom 2019. godine nalazi se na zadovoljavajućoj razini većoj od 1, dok 2020. godine pokazuje trend smanjenja na razinu neznatno nižu od poželjne što u konačnici ukazuje na to da se dugotrajna imovina poduzeća financirala iz vlastitih i tuđih izvora. Stupanj pokrića II koji odražava koliko se dugotrajne imovine financira iz glavnice uvećane za dugoročne obveze u obje promatrane godine ima zadovoljavajuću vrijednost te se stoga može zaključiti da ovo poduzeće dio svojih dugoročnih izvora koristi za financiranje kratkotrajne imovine što je i poželjno zbog održavanja dostatne razine likvidnosti.

Indeks financijske poluge 2019. godine poprima vrijednost veću od referentne vrijednosti, tj. od 1 što bi značilo da se poduzeću isplatilo zaduživati i investirati, no već naredne godine, premda neznatno, ovaj pokazatelj bilježi smanjenje na razinu manju od referentne vrijednosti i poluga zapravo prestaje djelovati.

Odnos neto duga i operativne dobiti (EBITDA) pokazuje koliko je vremena potrebno da poduzeće iz svoje operativne dobiti vrati neto dug. Prema očekivanom s obzirom na izračun prethodnih pokazatelja, 2019. godine ovaj pokazatelj negativnog je predznaka, no 2020. godine iznosi 4,61 te se stoga nalazi u prihvatljivim okvirima, iako je, naravno, optimalnije kada bi se nalazio na razini manjoj od 3.

Analizom predmetnih pokazatelja zaduženosti na konkretnom primjeru Društva D, može se zaključiti da se poduzeće većim dijelom financira iz vlastitih izvora, posjeduje dostatnu količinu dugoročnih kvalitetnih izvora i za financiranje kratkotrajne imovine i održavanje likvidnosti, raspolaže dostatnom količinom vlastitog kapitala za pokriće dugotrajne imovine te je relativno malo vremena potrebno kako bi svoj neto dug vratilo iz operativne dobiti. Određena odstupanja svakako postoje, no u kontekstu razmatranja zaduženosti i likvidnosti, može se zaključiti da je poslovanje ovog poduzeća doista stabilno.

Tablica 22. prikazuje pokazatelje zaduženosti trgovačkog društva E u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 22. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva E

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	PRETHODNA	TEKUĆA
POKAZATELJ ZADUŽENOSTI	1,640464061	1,685423285
POKAZATELJ VLASTITOG FINANCIRANJA	-0,640464061	-0,685423285
POKAZATELJ FINANCIRANJA	-2,561367858	-2,458952478
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	-1,2255209	22,56941526
FAKTOR ZADUŽENOSTI	-12,51510661	5,765574303
STUPANJ POKRIĆA I.	-0,660631966	-0,739618137
STUPANJ POKRIĆA II.	-0,207418637	0,506897373
POKAZATELJ FINACIJSKE POLUGE	2,611760129	1,805668642
INDEKS FINACIJSKE POLUGE	-2,833045435	-1,450429762
POKAZATELJ AUTONOMIJE(KUMULATIVNE PROFITABILNOSTI)	-1,180631553	-1,947458178
NETO DUG/EBITDA POKAZATELJ	-41,77804415	5,427903333

Izvor: Izrada autorice

Temeljem podataka iskazanih u tablici, može se uočiti da pokazatelj zaduženosti koji pokazuje postotak imovine financiran zaduživanjem u obje promatrane godine poprima vrijednost veću od 1 što znači da poduzeće ima negativan kapital, odnosno nema vlastitog kapitala iz kojeg bi moglo financirati svoje obveze jer je prenijelo svoj gubitak. Drugim riječima, evidentno je da je poduzeće "zaduženo do grla" te se u cijelosti financira iz tuđih izvora.

U kontekstu analize koeficijenta financiranja poduzeća, a i nastavno na analizu prethodno spomenutih pokazatelja, razvidno je da poduzeće svoje obveze ne može pokriti vlastitim kapitalom jer ga naprosto nema te postaje upitno hoće li uopće moći vratiti posuđena sredstva i otplatiti kamate i uz oprost dijela duga pojedinih banaka. Kvalitetan menadžment zasigurno može popraviti situaciju, no ne može učiniti čudo u kontekstu vraćanja prevelikog akumuliranog duga te je stoga državna intervencija u vidu predstečajne nagodbe bila naprosto neophodna.

Glede pokrića kamata, i iz bilance je vidljivo da u 2019. godini, poduzeće nije ostvarilo pozitivan financijski rezultat te stoga nije bilo sposobno podmiriti troškove kamata, dok u 2020. godini zbog generiranja dobiti, vrijednost ovog pokazatelja doseže razinu od čak 22,57 što je i više nego zadovoljavajuća razina. No pritom ipak ne smijemo

izgubiti iz vida da je poduzeće i nadalje u jako nepovoljnoj situaciji glede strukture financiranja svoje imovine.

Faktor zaduženosti u 2019. godini iznosi -12,52, dok u 2020. bilježi tendenciju približavanja referentnoj vrijednosti od 5 godina, odnosno poprima vrijednost od 5,76 godina. Premda je slijedom navedenog, evidentno da se ovaj pokazatelj ne nalazi unutar poželjnih granica, značajan napredak je neupitan.

Stupanj pokrića I. u obje promatrane godine negativnog je predznaka te stoga ukazuje na potpunu nemogućnost pokrića dugotrajne imovine glavnicom. Naime, poduzeće je neophodno dokapitalizirati.

U kontekstu analize zaduženosti izračunom stupnja pokrića II, također je vidljivo da ovaj pokazatelj u obje promatrane godine ne doseže prihvatljivu razinu, iako u 2020. postoji očita naznaka i tendencija približavanja referentnoj vrijednosti.

Zasebna analiza indeksa financijske poluge na primjeru Društva E ide u prilog svemu prethodno rečenom, odnosno činjenici da se poduzeću u ovim okolnostima ne isplati dodatno zaduživati jer financijska poluga neće djelovati.

Pokazatelj autonomije pokazuje koliko imovine poduzeće može financirati iz zadržane dobiti te se temeljem navedenih podataka može uočiti da poduzeće nema zadržanu dobit, već je u obje godine prenijelo gubitke poslovanja.

Odnos neto duga i operativne dobiti (EBITDA) koji zapravo pokazuje koliko je vremena potrebno da poduzeće iz svoje operativne dobiti vrati neto dug, odnosno onaj dio duga koji u danom trenutku ne može isplatiti iz likvidnih sredstava, 2019. godine iznosi -41, 78, dok 2020. godine pokazuje pozitivne naznake, poprima pozitivan predznak te iznosi 5,42, no još je uvijek izvan poželjnih okvira. Naime, bilo bi poželjno da vrijednost ovog pokazatelja bude manja od 3, a ni u kojem slučaju veća od 5, jer što je promatrani omjer veći, to je manja vjerojatnost da će poduzeće u budućnosti biti u mogućnosti otplaćivati sve svoje dugove.

Temeljem tabelarnog prikaza pokazatelja zaduženosti Društva E, vidljivo je da u promatranom razdoblju poduzeće nije bilo solventno. Glede strukture financiranja, također postoje negativni trendovi oslanjanja isključivo na tuđi kapital, dok svoja vlastita sredstva poduzeće zapravo nije ni posjedovalo. U obje godine poslovanja poduzeće ne raspolaže sa zadržanom dobiti, već prenosi gubitke. Premda u posljednjoj promatranoj godini, postoje i određene pozitivne tendencije glede približavanja vrijednosti pojedinih

pokazatelja zaduženosti referentnim vrijednostima te čak i ako poduzeće u narednim godinama nastavi kontinuirano generirati dobit i ako mu banke oprostite dobar dio duga, još je uvijek upitna budućnost njegovog poslovanja i hoće li ono uopće moći otplatiti sve svoje dugove koje je godinama akumuliralo ili će u konačnici bankrotirati. Ova druga opcija bi, prema svemu sudeći, bila najizglednija.

6.3. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti odražavaju ukupnu učinkovitost poslovanja poduzeća i mjere sposobnost poduzeća da ostvari određenu dobit u odnosu prema prihodima, imovini ili kapitalu. Ova analiza najvažniji je dio financijske analize.

Najčešći pokazatelji su neto profitna marža, bruto profitna marža, operativna profitna marža, neto rentabilnost imovine (ROA), bruto rentabilnost imovine, rentabilnost glavnice (ROE), rentabilnost obične glavnice (ROCE) te EBITDA marža.

Profitna marža je jedna od najznačajnijih mjera profitabilnosti poslovanja poduzeća koja odražava odnos dobitka, odnosno profita i prihoda od prodaje. Profitna marža dijeli se na različite kategorije: neto profitnu maržu, bruto profitnu maržu te operativnu profitnu maržu. Neto profitna marža pokazuje ostvarenu neto dobit, odnosno dobitak poslije poreza u odnosu na ukupni prihod. Bruto profitna marža izražava koliko je bruto dobiti ostvareno u odnosu na ukupni prihod. Koeficijent operativne profitne marže daje podatak o dobiti prije kamata i poreza u prihodima od prodaje, odnosno koliki postotak prihoda ostaje nakon podmirenja operativnih troškova.

Što se tiče pokazatelja neto rentabilnosti imovine, odnosno stope povrata glavnice (ROA), on nam govori koliko poduzeće na 1 kunu imovine ostvari dobitka, a stavlja u omjer razliku neto dobitka i kamata te ukupnu imovinu. Što je niža dobit po novčanoj jedinici, to je veći stupanj intenzivnosti imovine, a to zahtijeva više investiranja kako bi poduzeće ostvarilo dobit. Ukoliko je ROA veća od kamatne stope, tada se poduzeću isplati zadužiti.

Bruto rentabilnost imovine stavlja u odnos bruto dobit i rashode od kamata sa ukupnom imovinom. Računa se na osnovu podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka.

Rentabilnost glavnice, odnosno stopa povrata kapitala (ROE) stavlja u odnos neto dobit i vlastiti kapital, tj. glavnicu. Ovaj nam pokazatelj pruža informaciju o količini novčanih

jedinica dobiti koju poduzeće ostvaruje na jedinicu vlastitog kapitala i poželjno je da vrijednosti budu što veće.

Koeficijent rentabilnosti obične glavnice (ROCE) mjeri odnos zarade i korištene imovine, odnosno pokazuje koliko učinkovito poduzeće koristi svoj kapital u cilju stvaranja dobiti. Ovaj pokazatelj povrata na kapital smatran je jednim od najboljih omjera profitabilnosti te je pomoć investitorima u utvrđivanju isplati li se ulagati u poduzeće.

EBITDA marža je jedan od pokazatelja koji govori koliko troškovi poslovanja smanjuju profit tvrtke. Izračun ovog pokazatelja neophodan je kako bi se dobila što realnija slika dobiti poduzeća, a u omjer stavlja EBITDA sa ukupnim prihodom. Gledajući s financijskog aspekta, što je veća EBITDA marža, poduzeće je manje rizično.

U tablici 23. prikazani su pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva A u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 23. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva A

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2019.	2020.
NETO PROFITNA MARŽA	0,157610013	0,03205442
BRUTO PROFITNA MARŽA	0,158247816	0,03278391
OPERATIVNA PROFITNA MARŽA	0,165765128	0,00905397
NETO RENTABILNOST IMOVINE (ROA)	0,045229244	0,0076132
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	0,045412274	0,00778646
RENTABILNOST GLAVNICE (ROE)	-0,005551691	-0,08243057
RENTABILNOST OBIČNE GLAVNICE (ROCE)	-0,008042871	-0,11047519
EBITDA MARŽA	0,354337232	0,23907629

Izvor: Izrada autorice

Kod pokazatelja profitabilnosti neto profitne marže poželjno je da bude što veća vrijednost. Na primjeru Društva A evidentno je da poduzeće na jednu kunu prihoda ostvaruje 0,15 kuna neto dobiti u 2019. godini, dok se u narednoj godini vrijednost smanjuje za čak 0,12 kune.

Vrijednost pokazatelja bruto profitna marža bi također trebala biti što veća. No, razvidno je da bruto profitna marža pokazuje trend pada u 2020. godini u kojoj vrijednost iznosi 0,03, dok je u 2019. godini bila 0,15.

Koeficijent operativne profitne marže bi također trebao biti na što višoj razini, jer to pokazuje da poduzeće zarađuje dovoljno novca iz svojih tekućih aktivnosti u cilju plaćanja svojih fiksnih i varijabilnih troškova. U tablici je razvidno da je u obje promatrane godine koeficijent operativne marže manji od 1, odnosno 0,165 u 2019. godini, a 0,006 u 2020. god., što ukazuje da je operativni dobitak manji od prihoda od prodaje robe.

Što se tiče pokazatelja neto rentabilnosti imovine, odnosno stope povrata glavnice (ROA), može se uočiti da Društvo A u 2020. godini na svaku kunu korištene imovine ostvari 0,007 kune dobitka, što je za 0,038 kuna manje u odnosu na prethodnu 2019. godinu.

Pokazatelj rentabilnosti glavnice (ROE) u obje promatrane godine iskazuje negativnu vrijednost, odnosno 2019. god. -0,005, a u 2020. god. -0,082 što znači da u obje godine poduzeće ostvaruje gubitak na vlastiti kapital.

Rentabilnost obične glavnice (ROCE) je pokazatelj kojim se mjeri odnos zarade i korištene imovine, a na primjeru je vidljivo da i ovaj pokazatelj u obje promatrane godine ima negativan predznak, odnosno u 2019. pokazuje vrijednost od -0,008, a u 2020. god. od -0,11, što pokazuje da poduzeće kapital ne koristi dovoljno efikasno.

Pokazatelj EBITDA marža govori koliko troškovi poslovanja smanjuju profit tvrtke i trebala bi biti što veća. Kod Društva A ona iznosi 0,354 u 2019. godini, dok se u 2020. godini smanjuje na 0,239.

U tablici 24. prikazani su pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva B u razdoblju 2019. do 2020. godine.

Tablica 24. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva B

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2019.	2020.
NETO PROFITNA MARŽA	-1,915294514	0,406861106
BRUTO PROFITNA MARŽA	-1,915294514	0,406861106
OPERATIVNA PROFITNA MARŽA	-1,895438149	0,463906019
NETO RENTABILNOST IMOVINE (ROA)	-0,597290877	0,284886032
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	-0,597290877	0,284886032
RENTABILNOST GLAVNICE (ROE)	5,463848457	-18,68557449
RENTABILNOST OBIČNE GLAVNICE (ROCE)	-3,602281676	2,064344477
EBITDA MARŽA	-1,611156471	0,477368624

Izvor: Izrada autorice

Iz podataka u tablici vidljivo je da je vrijednost neto-profitne marže, a samim time i bruto profitne marže negativna što ukazuje da Društvo B 2019. godine d.d. posluje s gubitkom, no 2020. godini dolazi do pozitivnog pomaka te trgovačko društvo na svaku kunu prihoda ostvaruje 0,407 kuna neto dobiti.

Pokazatelj operativne profitne marže bi, kao i prethodna dva pokazatelja trebao biti na što višoj razini, jer to pokazuje da poduzeće zarađuje dovoljno novca iz svojih tekućih aktivnosti u cilju plaćanja svojih fiksnih i varijabilnih troškova. Međutim, evidentno je da u 2019. godini koeficijent ima negativan predznak i iznosi -1,895, što znači da poduzeće ne posjeduje dostatan obujam tekućih aktivnosti, dok se u 2020. godini situacija nešto poboljšava, no ne dovoljno jer je koeficijent manji od 1 što govori da je operativni dobitak manji od prihoda od prodaje.

Pokazatelj neto rentabilnosti imovine, odnosno stope povrata glavnice (ROA), u 2019. godini ima negativan predznak te iznosi -0,597, no 2020. godine trgovačko društvo na svaku kunu korištene imovine ostvaruje 0,285 kuna dobitka.

Pokazatelj rentabilnosti glavnice (ROE) u 2019. godini iznosi 5,463 dok u 2020. godini poprima negativan predznak i iznosi čak -18,685, što ukazuje na nepovoljan položaj trgovačkog društva do kojeg je došlo zbog gubitka razdoblja 2019. godine i prenesenog gubitka u 2020. godinu.

Rentabilnost obične glavnice (ROCE) je pokazatelj kojim se mjeri odnos zarade i korištene imovine, a na primjeru je vidljivo da i ovaj pokazatelj u 2019. godini ima negativan predznak, no u 2020. godini ipak poprima pozitivnu vrijednost od 2,064 što upućuje na zaključak da poduzeće počinje kapital koristiti učinkovitije u odnosu na prethodno promatrano razdoblje.

Pokazatelj EBITDA marža govori koliko troškovi poslovanja smanjuju profit tvrtke te je stoga poželjno da njena razina bude što veća. Na primjeru Društva B evidentno je da u 2020. godini ovaj pokazatelj bilježi tendenciju rasta u odnosu na prethodno promatrano razdoblje i iznosi 0,477 kuna.

U tablici 25. prikazani su pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva C u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 25. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva Društvo C

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2019.	2020.
NETO PROFITNA MARŽA	0,198445496	-0,050182663
BRUTO PROFITNA MARŽA	0,198445496	-0,050182663
OPERATIVNA PROFITNA MARŽA	0,197215054	-0,046885213
NETO RENTABILNOST IMOVINE (ROA)	0,042474904	-0,010345456
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	0,042474904	-0,010345456
RENTABILNOST GLAVNICE (ROE)	0,035085759	-0,050948053
RENTABILNOST OBIČNE GLAVNICE (ROCE)	0,053450864	-0,072556032
EBITDA MARŽA	0,393540646	0,168585396

Izvor: Izrada autorice

Koeficijent neto profitne marže, koji mjeri ostvarenu neto dobit, odnosno dobitak poslije poreza u odnosu na ukupni prihod, na primjeru Društva C u 2019. godini pokazuje vrijednost 0,198, dok u 2020. godini poprima negativan predznak i iznosi -0,050, što govori da je poduzeće ostvarilo gubitak poslovne godine.

Koeficijent operativne profitne marže koji mjeri koliki postotak prihoda ostaje nakon podmirenja operativnih troškova, u 2019. godini iznosi 0,197, dok u 2020. godini poprima negativan predznak i iznosi -0,47, što ukazuje da poduzeće ne zarađuje dovoljno novca iz svojih tekućih aktivnosti za podmirenje svojih fiksnih i varijabilnih troškova.

Koeficijent neto rentabilnosti imovine, odnosno stope povrata glavnice (ROA), pokazuje da je društvo 2019. godine na 1 kunu imovine ostvarilo 0,042 kuna dobitka, dok negativna vrijednost koeficijenta u narednoj godini upućuje na gubitak razdoblja.

Slična situacija može se uočiti i na primjeru pokazatelja rentabilnosti glavnice (ROE) koji također u 2020. godini poprima negativan predznak i iznosi -0,051, što također ukazuje na neefikasno korištenje kapitala u svrhu ostvarivanja dobiti.

Glede pokazatelja rentabilnosti obične glavnice (ROCE) kojim se mjeri odnos zarade i korištene imovine, razvidno je da 2020. godine nije na zadovoljavajućoj razini dok se vrijednost pokazatelja EBITDA marže kreće na razini od 0,169. Budući EBITDA pokazatelj utvrđuje koliki postotak dobitka prije kamata, poreza i amortizacije ostaje

društvu po svakoj kuni poslovnih prihoda, poželjno je da vrijednost bude što veća jer bi to značilo da društvu ostaje veći dio prihoda nakon što pokrije sve poslovne troškove.

Analiza pokazatelja profitabilnosti trgovačkog društva D ukazuje na činjenicu da u 2020. godini gotovo svi pokazatelji iskazuju negativne vrijednosti te se može zaključiti da društvo svoje resurse koristi neefikasno, a upravljanje imovinom i troškovima nije na zadovoljavajućoj razini.

U tablici 26. prikazani su pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva D u razdoblju od 2019. do 2020. godine.

Tablica 26. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva D

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2019.	2020.
NETO PROFITNA MARŽA	-0,057399472	0,026952875
BRUTO PROFITNA MARŽA	-0,056043955	0,027762575
OPERATIVNA PROFITNA MARŽA	-0,052864379	0,029466259
NETO RENTABILNOST IMOVINE (ROA)	-0,026110132	0,012640228
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	-0,025493528	0,013019957
RENTABILNOST GLAVNICE (ROE)	-0,03762347	0,012623922
RENTABILNOST OBIČNE GLAVNICE (ROCE)	-0,024687533	0,010797786
EBITDA MARŽA	0,006552223	0,078574059

Izvor: Izrada autorice

Negativna vrijednost pokazatelja neto profitne marže koji mjeri ostvarenu neto dobit, odnosno dobitak poslije poreza u odnosu na ukupni prihod, na primjeru Društva D pokazuje da je u 2019. godini ostvaren gubitak, dok je u 2020. godini na 1 kunu prihoda ostvareno 0,027 kuna neto dobiti.

Pokazatelj bruto profitne marže, koji mjeri koliko se bruto dobiti ostvari u odnosu na ukupni prihod i koji bi trebao, kao i pokazatelj neto profitne marže biti što veći, 2019. godine pokazuje istu nepovoljnu situaciju kao i kod neto profitne marže, odnosno u 2019. god. iznosi -0,56, a u 2020. godini poprima pozitivan predznak i iznosi 0,028 iz čega je razvidno da na 1 kunu prihoda trgovačko društvo ostvaruje 0,028 kuna bruto dobiti.

Koeficijent operativne profitne marže mjeri koliko nam je dobiti ostalo prije kamata i poreza u prihodima od prodaje, odnosno koliki postotak prihoda ostaje nakon podmirenja operativnih troškova i poželjno je da bude što veći jer to onda znači da poduzeće zarađuje

dovoljno novca iz svojih tekućih aktivnosti kako bi uspjelo platiti svoje troškove, kako fiksne, tako i varijabilne. Iz tablice je evidentno da ovaj pokazatelj u 2019. godini ima negativan predznak i iznosi -0,052, dok u 2020. godini bilježi porast i iznosi 0,029, no budući je manji od 1, još uvijek nije dosegao zadovoljavajuću razinu i operativna je dobit manja od prihoda od prodaje robe.

Što se tiče pokazatelja neto rentabilnosti imovine, odnosno stope povrata glavnice (ROA), razvidno je da u 2020. godini trgovačko društvo na svaku kunu korištene imovine ostvaruje 0,012 kuna dobitka.

Pokazatelj rentabilnosti glavnice (ROE) na primjeru promatranog društva u 2020. godini ukazuje na to da na 1 kunu vlastitog kapitala društvo ostvaruje svega 0,013 kune dobitka.

Pokazatelj rentabilnosti obične glavnice (ROCE) koji mjeri odnos zarade i korištene imovine, u 2019. godini ima negativan predznak i iznosi -0,02, što ukazuje na nesposobnost društva da stvori dodanu vrijednost i učinkovito koristi sve resursa u odnosu na njihov trošak financiranja.

Pokazatelj EBITDA marže trebao bi biti na što većoj razini. U promatranom društvu u 2019. godini. iznosi svega 0,007, dok u 2020. godini bilježi porast na razinu od 0,079.

U tablici 27. prikazani su pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva E u razdoblju 2019. do 2020. godine.

Tablica 27. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva E

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2019.	2020.
NETO PROFITNA MARŽA	-0,275686187	0,316810385
BRUTO PROFITNA MARŽA	-0,27517407	0,317445238
OPERATIVNA PROFITNA MARŽA	-0,239974121	0,377418811
NETO RENTABILNOST IMOVINE (ROA)	-0,112902877	0,188677671
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	-0,112693148	0,18905576
RENTABILNOST GLAVNICE (ROE)	0,31985898	-0,273663709
RENTABILNOST OBIČNE GLAVNICE (ROCE)	-0,535040431	0,398233491
EBITDA MARŽA	-0,0950194	0,415976719

Izvor: Izrada autorice

Koeficijent neto profitne marže Društva E u 2019. godini ima negativan predznak i iznosi -0,276, što znači da je u toj godini društvo ostvarilo gubitak, no već naredne godine na 1 kunu prihoda od prodaje poduzeće ostvaruje 0,317 kuna neto dobitka.

Koeficijent operativne profitne marže u promatranom društvu u 2019. godini također iskazuje negativan predznak i iznosi -0,24, dok 2020. godine poprima pozitivan predznak, no njegova je vrijednost još uvijek ispod referentne vrijednosti 1, što ukazuje na to da je operativni dobitak manji od prihoda od prodaje robe.

Koeficijent neto rentabilnosti imovine, odnosno stope povrata glavnice (ROA), pokazuje da je 2020. godine na svaku kunu imovine društvo ostvarilo 0,189 kuna neto dobitka.

Za razliku od ROCE pokazatelja, pokazatelj rentabilnosti glavnice (ROE) 2020. godine poprima negativan predznak i iznosi -0,274 što ukazuje da neučinkovito korištenje vlastitog kapitala, odnosno da društvo na kunu uloženog kapitala umjesto dobitka generira gubitak od 0,274 kune.

Pokazatelj EBITDA marže u 2019. godini bilježi negativnu vrijednost od -0,095, no u 2020. godini uočava se pozitivan trend rasta te po svakoj jedinici poslovnih prihoda društvu ostaje 0,416% dobiti prije kamata, poreza i amortizacije.

6.4. Pokazatelji likvidnosti na razini sektora

Tablica 28. pokazuje analizu likvidnosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika.

Tablica 28. Pokazatelji likvidnosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	PRETHODNA	TEKUĆA
POKAZATELJ TRENUTNE LIKVIDNOSTI	0,081864297	0,165994225
POKAZATELJ UBRZANE LIKVIDNOSTI	0,132269855	0,314232336
POKAZATELJ TEKUĆE LIKVIDNOSTI	0,190931254	0,479561248
POKAZATELJ FINACIJSKE STABILNOSTI	1,453095307	1,113425822
UDIO NOVCA U KRATKOTRAJNOJ IMOVINI	0,428763206	0,346137695
UDIO RADNOG KAPITALA U IMOVINI	-0,290441842	-0,093129031

Izvor: Izrada autorice

Iz tablice je razvidno da koeficijent trenutne likvidnosti na razini sektora koji pokazuje pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom 2019. godine iznosi 0,082, dok u 2020. godini bilježi trend porasta na razinu od 0,166 što svakako ukazuje na jedan pozitivan trend, no još uvijek nedovoljno dobar za dostizanje poželjne vrijednosti veće od 1. Ovakav neznatan trend povećanja pokazatelja zapravo govori da bi sektor vrlo lako mogao ostati bez odgovarajuće količine sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza.

Pokazatelj ubrzane likvidnosti na razini sektora manji je od poželjne vrijednosti što znači da su kratkoročne obveze cjelokupnog sektora veće od kratkotrajne imovine umanjene za zalihe te stoga sposobnost podmirivanja žurnih potreba za gotovinom društava koja posluju unutar sektora postaje upitna.

Glede pokazatelja tekuće likvidnosti, valja naglasiti da bi kratkotrajna imovina trebala biti barem dvostruko veća od kratkoročnih obveza radi održavanja solventnosti, no u obje promatrane godine ovaj je pokazatelj manji od 2, što znači da sektor naprosto nema zadovoljavajuću razinu obrtnih sredstava kako bi bio u mogućnosti podmiriti svoje tekuće obveze.

Pokazatelj financijske stabilnosti trebao bi biti manji od 1, no iz podataka predočenih u tablici evidentno je da njegova razina prelazi dozvoljene okvire, što upućuje na zaključak da postoji deficit radnog kapitala jer su kratkoročne obveze veće od kratkotrajnih potraživanja da se dio dugotrajne imovne financira iz kratkoročnih obveza.

Udio novca u kratkotrajnoj imovini u 2020. godini pokazuje tendenciju smanjenja u odnosu na prethodno promatrano razdoblje.

Udio radnog kapitala u imovini koji pokazuje koliko likvidne imovine stoji na raspolaganju sektoru u cilju ostvarivanja uspješnog poslovanja. Što je njegova razina viša, to je sektor sposobniji samostalno financirati razvoj poslovanja. Promotrivši ovaj pokazatelj na razini sektora, razvidno je da u obje promatrane godine poprima negativan predznak što u konačnici navodi na zaključak o postojanju problema s likvidnošću. Trebalo bi ili povećati kratkotrajnu imovinu ili pak smanjiti kratkoročne obveze kako bi sektor postigao zadovoljavajuću likvidnost.

6.5. Pokazatelji zaduženosti na razini sektora

Tablica 29. pokazuje analizu zaduženosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika.

Tablica 29. Pokazatelji zaduženosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	PRETHODNA	TEKUĆA
POKAZATELJ ZADUŽENOSTI	0,75450548	0,714679149
POKAZATELJ VLASTITOG FINANCIRANJA	0,24549452	0,285320851
POKAZATELJ FINANCIRANJA	3,073410677	2,504826219
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	-1,194815041	2,15771949
FAKTOR ZADUŽENOSTI	-17,21842784	8,455040184
STUPANJ POKRIĆA I.	0,263559142	0,312103814
STUPANJ POKRIĆA II.	0,688186105	0,898128982
POKAZATELJ FINANCIJSKE POLUGE	2,854738763	2,861790538
INDEKS FINANCIJSKE POLUGE	7,47462767	2,027188633
POKAZATELJ AUTONOMIJE(KUMULATIVNE PROFITABILNOSTI)	-0,197474894	-0,283579885
NETO DUG/EBITDA POKAZATELJ	308,504035	6,024026517

Izvor: Izrada autorice

Pokazatelj zaduženosti sektora koji prikazuje koliki je postotak imovne financiran iz tuđih izvora upućuje na zaključak o prevelikoj zaduženosti cjelokupnog sektora. Primjerice u 2020. godini, čak 71% imovine bilo je financirano iz tuđih izvora što prema tradicionalnom pristupu predstavlja jedan negativan trend, budući je referentna vrijednost 50%. S druge strane, tek 29% financirano je iz vlastitih izvora.

Pokazatelj financiranja trebao bi biti što niži, a maksimalno 1 jer bi tada omjer obveza i kapitala bio 1:1. Međutim, iz podataka predloženih u tablici evidentno je da je njegova razina u obje godine iznad maksimalne referentne vrijednosti, odnosno 2019. godine iznosi 3,073, dok u 2020. pokazuje neznatnu tendenciju smanjenja na razinu od 2,505 što ukazuje na egzistiranje problema s vraćanjem posuđenih sredstava i s otplatom kamata.

Pokazatelj pokrića troškova kamata koji daje informaciju o tome koliko su troškovi kamata pokriveni s dobiti prije oporezivanja u 2019. godini ima negativan predznak što znači da je sektor poslovao s gubitkom, no u 2020. godini kreće se na razini većoj od 2 što upućuje na značajno smanjenje rizika glede podmirenja obveza po dospelim

kamatama i na činjenicu da je bruto dobit sektora u 2020. godini dostatna za pokriće kamata.

Faktor zaduženosti je financijski pokazatelj koji pokazuje koliko je godina sektoru potrebno da tuđe izvore financiranja zamijeni vlastitima uz pretpostavku kontinuiranog generiranja dobiti. Referentna vrijednost podrazumijeva maksimalan mogući rok od 5 godina, no na razini sektora evidentno je da u 2020. godini ovaj koeficijent za više od 50% premašuje dozvoljene okvire što u konačnici navodi na zaključak o nesolventnosti i prekomjernoj zaduženosti sektora.

Stupanj pokrića I. trebao bi biti veći od 1, a pokazuje koliko je dugotrajne imovine pokriveno glavnicom. No, na razini sektora vrijednost ovog koeficijenta manja je od referentne vrijednosti u obje promatrane godine što navodi na zaključak da se dugotrajna imovina sektora financirala iz vlastitih i tuđih izvora. Također, stupanj pokrića II koji pokazuje koliko se dugotrajne imovine financira iz glavnice uvećane za dugoročne obveze, naprosto ne pokazuje zadovoljavajuće vrijednosti jer bi se trebao kretati na razini većoj od 1.

Glede pokazatelja financijske poluge, valja uočiti kako je njegova vrijednost u obje promatrane godine pozitivnog predznaka, odnosno sektor svoje dugove učinkovito koristi u svrhu financiranja poslovanja jer je stopa rentabilnosti vlastitog kapitala veća od kamatne stope po kojoj se plaćaju kamate na tuđi kapital. U kontekstu razmatranja indeksa financijske poluge, iz podataka predočenih u tablici, evidentno je da je ovaj pokazatelj u oba promatrana razdoblja veći od 1 što potvrđuje da je sektoru isplativo zaduživati se, odnosno za financiranje poslovanja koristiti tuđi kapital.

Pokazatelj autonomije koji daje informaciju o tome koliko imovine sektor može financirati iz zadržane dobiti, u obje promatrane godine negativnog je predznaka te stoga nije na zadovoljavajućoj razini.

Pokazatelj odnosa neto duga i operativne dobiti (EBITDA) trebao bi biti manji od 3, a nikako ne veći od 5 što na razini sektora nije slučaj. Ukoliko bi primjerice, neto dug bio negativan, to bi značilo da bi sektor sav svoj dug mogao isplatiti iz likvidnih sredstava, a što je omjer veći, to je manja vjerojatnost da će sektor biti u mogućnosti otplaćivati dugove.

6.6. Pokazatelji profitabilnosti na razini sektora

Tablica 30. pokazuje analizu profitabilnosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika.

Tablica 30. Pokazatelji profitabilnosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	PRETHODNA	TEKUĆA
NETO PROFITNA MARŽA	-0,187903487	0,171273686
BRUTO PROFITNA MARŽA	-0,187461316	0,171679381
OPERATIVNA PROFITNA MARŽA	-0,174946873	0,19362469
NETO RENTABILNOST IMOVINE (ROA)	-0,05513943	0,058498856
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	-0,055009677	0,058637421
RENTABILNOST GLAVNICE (ROE)	-0,412146708	0,118588215
RENTABILNOST OBIČNE GLAVNICE (ROCE)	-0,288841778	0,089522824
EBITDA MARŽ	0,008009772	0,311623964

Izvor: Izrada autorice

Glede pokazatelja profitabilnosti neto profitne marža, poželjno je da njegova vrijednost bude što veća. Iz podataka predloženih u tablici, evidentno je da je 2019. godine sektor poslovao s gubitkom, dok 2020. godine na svaku kunu prihoda ostvaruje 0,17 kuna neto dobitka.

Koeficijent operativne profitne marže trebao bi biti na što višoj razini, jer bi to značilo da sektor zarađuje dovoljno novca iz svojih tekućih aktivnosti za podmirenje svojih troškova. U oba promatrana razdoblja, njegova se vrijednost kreće na razini manjoj od referentne vrijednosti 1 što navodi na zaključak da je operativni dobitak sektora manji od prihoda od prodaje robe.

Pokazatelj neto rentabilnosti imovine, odnosno stope povrata glavnice (ROA) u 2019. godini negativnog je predznaka, no u 2020. pokazuje trend povećanja te sektor na svaku kunu korištene imovine ostvaruje 0,058 kuna dobitka.

Pokazatelj rentabilnosti glavnice (ROE) pokazuje da je u 2020. godini na svaku kunu uloženog vlastitog kapitala, sektor ostvario 0,119 kuna dobitka.

Pokazatelj rentabilnosti obične glavnice (ROCE) koji mjeri odnos zarade i korištene imovine pokazuje da za razliku od 2019. godine, u narednom razdoblju sektor uspješno koristi ukupno angažirani kapital.

EBITDA marža daje informaciju koliko troškovi poslovanja smanjuju profit sektora te je poželjno da njena vrijednost bude što veća. Iz podataka predloženih u tablici, evidentan je trend povećanja s prvobitne razine od 0,008 na razinu od 0,312.

7. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji poduzeća su temeljna okosnica za izradu financijske analize jer pružaju provjerene i dostupne informacije koje služe da bi se izvršila analitička obrada prikaza poslovanja poduzeća. U izvršavanju ove analize vrši se horizontalna i vertikalna analiza poslovanja, gdje se rabe podaci iz financijskih izvještaja. Ova analiza čini se iz razloga da bi postojeći kreditori, vjerovnici, zaposlenici, dobavljači i svi poslovni partneri poduzeća stekli uvid u realno stanje poslovanja poduzeća.

U kontekstu provedbe analize financijskih izvještaja odabranih poduzeća moguće je dati zaključna razmatranja za svako pojedino poduzeće. Društvo B ne posjeduje zadovoljavajuću razinu sredstava za podmirenje svojih kratkoročnih obveza, a posebice u slučaju nekih žurnih i nepredviđenih potreba za gotovinom. Također ne raspolaže dostatnom količinom likvidne imovine što u konačnici ukazuje na neophodnost povećanja ulaganja u kratkotrajnu imovinu ili smanjenja kratkoročnih obveza. Nasuprot tome, Društvo D posjeduje zadovoljavajuću razinu likvidnosti te se može zaključiti da je doista financijski stabilno, dok likvidnost Društva A pokazuje izrazito negativnu dinamiku kretanja. U okviru analize financijskih izvještaja Društva C, uočava se da poduzeće u promatranom razdoblju nije financijski stabilno te bi, ukoliko želi nastaviti s poslovanjem, svoja sredstva trebalo usmjeriti u povećanje ulaganja u kratkotrajnu imovinu ili reducirati kratkoročne obveze.

Glede likvidnosti Društva E, može se uočiti da ima stanovitih problema s likvidnošću, nedostatkom radnog kapitala, financijski je nestabilno, nadasve zbog velikog akumuliranog duga i gubitaka koje prenosi iz godine u godinu koji se potom odražavaju na negativnu poziciju kapitala i rezervi. Poduzeće je potrebno dokapitalizirati.

Društvo A posjeduje veći udio tuđih sredstava, u donosu na vlastita, a indeks financijske poluge pokazuje da mu se ne isplati posezati za tuđim sredstvima, odnosno dodatno se zaduživati jer je stopa rentabilnosti manja od kamatne stope po kojoj posuđuje tuđa sredstva. Društvo B ima prekomjernu zaduženost jer svega 11% svoje imovine financira iz vlastitih izvora što ukazuje na vrlo lošu strategiju poduzeća glede upravljanja financijama, a posebice dugom. Sukladno tome, moguće su poteškoće, kako u kontekstu likvidnosti s podmirenjem kratkoročnih obveza, tako i u kontekstu nemogućnosti otplaćivanja svojih dugoročnih obveza. No, uz pretpostavku ostvarenja kontinuiteta u

generiranju dobiti, izvjesno je da može doći i do pozitivnog pomaka u tom aspektu. Društvo D većim se dijelom financira iz vlastitih sredstava te u svim segmentima likvidnosti i zaduženosti prednjači u odnosu na druga poduzeća.

U pogledu generiranja dostatne razine ukupnih prihoda u odnosu na ukupne rashode, evidentna je dominacija Društva E, Društva B i Društva D, dok ostala poduzeća neefikasno upravljaju ukupnih rashodima što je u konačnici rezultiralo i nezadovoljavajućom razinom uspjeha poslovanja. U kontekstu razmatranja profitabilnosti u 2020. godini razvidno je da Društvo B prednjači nad svim ostalim poduzećima.

Iz analitike financijskih izvještaja odabranih brodarskih poduzeća može se zaključiti da ista nedovoljno učinkovito koriste svoje resurse, posluju neprofitabilno, a njihove su poslovne strategije dugi niz godina usmjerene na opstanak na tržištu.

LITERATURA

Knjige:

1. Žager K., et.al. (2017) **Analiza financijskih izvještaja**. 3. izmijenjeno i dopunjeno izd. Zagreb: Rif.
2. Mališ S.S, Tušek B. i Žager L. (2012) **Revizija: načela, standardi, postupci**. Zagreb: Rif.
3. Bešvir B.(2008) **Kako čitati i analizirati financijske izvještaje**. Zagreb: RRif plus.
4. Brekalo F. (2007) **Revizija financijskih izvještaja**. 2. dopunjeno izmijenjeno izd. Zagreb: Zgombić & Partneri.
5. William F. Messier Jr. (2000) **Revizija: priručnik za revizore i studente s rješenjima zadataka**. 2. dopunjeno izd. Zagreb: Faber & Zgombić Plus.
6. Domijan-Arneri I. (2014) **Poslovanje u morskom brodarstvu**, Split: Redak
7. Vidučić LJ., Pepur S., Šimić Šarić M., (2015) **Financijski menadžment**: IX. Izdanje. Zagreb: RRif plus

Znanstveni i stručni radovi:

1. Penović I., (2020) **Analiza financijskih izvještaja na primjeru tvrtke Podravka d.d.**, Završni rad, Split: Ekonomski fakultet, Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:005384>, pristupljeno 20.05.2022.
2. Tadić I., (2018) **Analiza financijskih izvještaja putem pokazatelja-primjer Jgl grupe**, Završni rad, Split: Ekonomski fakultet, dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:765040>, pristupljeno 20.05.2022.
3. Mustapić T., (2020) **Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Saponia d.d.**, Završni rad, Split: Ekonomski fakultet, dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:888954> , pristupljeno 20.05.2022.

4. Pavić K., (2019) **Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Ilirija d.d.**, Završni rad, Šibenik: Veleučilište u Šibeniku: Odjel menadžmenta, dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:143:130770> , pristupljeno 20.05.2022.
5. Kutleša K., (2016) **Analiza financijskih izvještaja na primjeru hotelijerskog društva Hotel Split d.d.**, Završni rad, Split: Ekonomski fakultet, dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:178540> pristupljeno 20.05.2022.
6. Vunici A. (2021) **Analiza financijskih izvještaja na primjeru poduzeća AGRONGRADNJA j.d.o.o.**, Završni rad, Zagreb: Ekonomski fakultet, dostupno na : <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:535394> pristupljeno 20.05.2022.
7. Mesarić P. (2009) **Temeljni pokazatelji analize financijskih izvještaja**, Istraživački rad, Zagreb: Financijski klub, dostupno na: <http://finance.hr/> pristupljeno 20.05.2022.
8. Janus A. (2010) **Analiza financijskih izvještaja pomoću pojedinačnih pokazatelja**, Istraživački rad, Zagreb: Financijski klub, dostupno na: <http://finance.hr/> pristupljeno 20.05.2022.

Godišnji izvještaji i publikacije:

1. Društvo A (2020) **Revidirani konsolidirani godišnji financijski izvještaj za 2020. g.**
2. Društvo B (2020) **Konsolidirano godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2020. godine.**
3. Društvo C (2020) **Godišnje izvješće o stanju društva za 2020. godinu.**
4. Društvo D (2020) **Konsolidirani godišnji financijski izvještaji na dan 31. prosinca 2020. Godine**
5. Društvo E (2020) **Konsolidirani revidirani financijski izvještaji za razdoblje od 01.01. do 31.12. 2020. godine.**

Izvori s interneta:

1. Zagrebačka burza (2022): Financijski izvještaji, dostupno na <https://zse.hr/>, pristupljeno 20.05.2022.
2. Hrvatska udruga brodara Mare Nostrum (2022): O nama, dostupno na <http://www.csamarenostrum.hr/>, pristupljeno 20.05.2022.
3. Društvo A (2022): O nama, dostupno na <https://www.atlant.hr/> pristupljeno 20.05.2022.
4. Društvo B (2022): O nama, dostupno na <https://www.jadroplov.com/> pristupljeno 20.05.2022.
5. Društvo C (2022): O nama, dostupno na <https://www.tng.hr/hr/> pristupljeno 20.05.2022.
6. Društvo D (2022): O nama, dostupno na <https://www.lp-holding.hr/> pristupljeno 20.05.2022.
7. Društvo E (2022): O nama, dostupno na <https://www.uljaniksm.com/> pristupljeno 20.05.2022.

POPIS SLIKA

Slika 1. Obveznici primjene HSFI-ja i MSFI-ja prema Zakonu o računovodstvu.....	5
Slika 2. Shematski prikaz bilance	7
Slika 3. Shematski prikaz Računa dobiti i gubitka	9
Slika 4. Shematski prikaz izvještaja o novčanom toku (direktna metoda).....	10
Slika 5. Shematski prikaz strukture kapitala	11

POPIS TABLICA

Tablica 1. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva A.....	16
Tablica 2. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva A	19
Tablica 3. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva B.....	22
Tablica 4. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva B	24
Tablica 5. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva C.....	30
Tablica 6. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva C.	32
Tablica 7. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva D	26
Tablica 8. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva D	28
Tablica 9. Horizontalna i vertikalna analiza bilance trgovačkog društva E.....	35
Tablica 10. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka trgovačkog društva E	37
Tablica 11. Horizontalna i vertikalna analiza zbirne bilance prijevoznika u teretnom brodskom prijevozu	40
Tablica 12. Horizontalna i vertikalna analiza zbirnog računa dobiti i gubitka prijevoznika u teretnom brodskom prijevozu	43
Tablica 13. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva A.....	47
Tablica 14. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva B.....	49
Tablica 15. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva C	51
Tablica 16. Pokazatelji likvidnosti trgovačkog društva D	50
Tablica 17. Pokazatelji likvidnosti trgovačko društva E.....	53

Tablica 18. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva A	54
Tablica 19. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva B	57
Tablica 20. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva C	62
Tablica 21. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva D	59
Tablica 22. Pokazatelji zaduženosti trgovačkog društva E	64
Tablica 23. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva A	67
Tablica 24. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva B	68
Tablica 25. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva C	71
Tablica 26. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva D	70
Tablica 27. Pokazatelji profitabilnosti trgovačkog društva E	72
Tablica 28. Pokazatelji likvidnosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika	73
Tablica 29. Pokazatelji zaduženosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika	75
Tablica 30. Pokazatelji profitabilnosti na razini cjelokupnog sektora brodskih prijevoznika	77

SAŽETAK

Provedba analize financijskih izvještaja od izrazitog je značaja za prikaz objektivnih i vjerodostojnih informacija o poslovanju poduzeća. To je osobito važno za potencijalne investitore, ali i za menadžment poduzeća koji pravodobnim uočavanjem negativnih tendencija određenih stavki unutar samih izvještaja, iste može pravovremeno korigirati. Cilj ovog rada je ocijeniti financijsko stanje i uspješnost poslovanja društva koja su objekt analize. Svrha rada jest ukazati na važnost i potrebu provedbe analize financijskih izvještaja u poduzećima, temeljem koje će se izvršiti horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja i obraditi fundamentalni financijski pokazatelji poslovanja odabranih brodarskih poduzeća u Hrvatskoj.

Iz analitike financijskih izvještaja odabranih brodarskih poduzeća može se zaključiti da ista posluju neprofitabilno, a njihove su poslovne strategije dugi niz godina orijentirane na opstanak na tržištu.

Ključne riječi: financijski izvještaji, analiza, sektor broskog prometa

SUMMARY

The implementation of the analysis of financial statements is extremely important for the presentation of objective and reliable information about the company's operations. This is especially important for potential investors, but also for the management of the company, which by timely noticing the negative tendencies of certain items within the reports themselves, the same can be corrected in a timely manner.

The aim of this paper is to evaluate the financial condition and performance of the company, which are the object of the analysis. The purpose of this paper is to point out the importance and need for a proven analysis of financial statements in companies, based on which horizontal and vertical analysis of financial statements will be performed and fundamental financial performance indicators of selected shipping companies in Croatia.

From the analysis of the financial reports of the selected shipping companies, it can be concluded that they operate unprofitably, and their business strategies have been oriented towards survival on the market for many years.

Key words: financial statements, analysis, shipping sector